[2023] 6 ఎస్.సి.ఆర్.

ల్యాండ్ అండ్ బిల్డింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ కార్యదర్శి ద్వారా ఢిల్లీ ప్రభుత్వం మరియు మరొకరు

వర్సెస్

ఎం/ఎస్ కెవల్ రాణీ స్టీల్స్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరుల ద్వారా

ఇతర అప్లికేషన్ నెంబరు 414 ఆఫ్ 2023

(సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 11857 ఆఫ్ 2016) లో

మార్చి 17, 2023

[ఎం.ఆర్. షా మరియు బి. వి. నాగరత్న, జె.జె.]

భారత రాజ్యాంగం : ఆర్టికల్ 137 - సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు లేదా ఉత్తర్వుల పునఃసమీక్ష - తదుపరి తీర్పు ద్వారా తోసిపుచ్చిన తీర్పు ఆధారంగా ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులు/ ఉత్తర్వుల పునఃసమీక్ష - వాస్తవాలు, భూసేకరణ వ్యవహారాల నిర్వహణ - *2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) వివరణపై పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ కేసు ఆధారంగా ఈ కోర్టు వెలువరించిన అనేక తీర్పులు - అయితే, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కేసును రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తరువాత **ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ కేసులో కొట్టివేసింది - రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ప్రత్యేకంగా గమనించింది మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కేసులో ఇచ్చిన తీర్పును తోసిపుచ్చడమే కాకుండా, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కేసును అనుసరించిన అన్ని ఇతర నిర్ణయాలను కూడా తోసిపుచ్చింది - రివ్యూ పిటిషన్ల దాఖలు, రివ్యూ పిటిషన్లలో పొందుపరిచిన తీర్పులు/ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించడం, రీకాల్ చేయడం, సివిల్ అప్పీళ్లు లేదా స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లను పునరుద్ధరించడం, మెరిట్లను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం - అభిప్రాయ భేదాల దృష్ట్యా, ఈ విషయాన్ని గౌరవనీయ భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ముందు ఉంచాలి. సివిల్

ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908 - లేదా 47 ఆర్. 1 - భూసేకరణ, పునరావాసం మరియు పునరావాసంలో న్యాయమైన పరిహారం మరియు పారదర్శకత చట్టం, 2013 - సెక్షన్ 24 (2) - సుప్రీంకోర్టు నిబంధనలు, 2013 - లేదా 47 ఆర్ 1.

ఎమ్.ఆర్. షా ఆర్డర్లో, జె.

** ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ అండ్ ఇతరులు (2020) 8 ఎస్ సిసి 129 : [2020] 3 ఎస్ సిఆర్ 1 – తరువాత.

పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ హరక్ చంద్ మిసిరిమల్ సోలంకి (2014) 3 ఎస్ సిసి 183 : [2014] 1 ఎస్ సిఆర్ 783; ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర (చనిపోయినవాడు) ద్వారా ఎల్ఆర్ఎస్ అండ్ ఇతరులు (2018) 3 ఎస్సిసి 412 : [2018] 2 ఎస్సిఆర్ 1;

మధుర ప్రసాద్ బజూ జైస్వాల్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ దోస్సిబాయి ఎన్.బి.జీజీభాయ్ (1970) 1 ఎస్.సి.సి 613 : [1970] 3 ఎస్.సి.ఆర్ 830; అసిస్టెంట్ కమిషనర్, ఇన్కమ్ ట్యాక్స్, రాజ్ కోట్ వర్సెస్ సౌరాష్ట్ర కచ్ స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజ్ లిమిటెడ్ (2008) 14 ఎస్సిసి 171 : [2008] 13 ఎస్సిఆర్ 421; భారత క్రికెట్ నియంత్రణ మండలి వర్సెస్ నేతాజీ క్రికెట్ క్లబ్ (2005) 4 ఎస్ సిసి 741 : [2005] 1 ఎస్ సిఆర్ 173; శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ అసిస్టెంట్ వర్సెస్ తమిళనాడు రాష్ట్రం (2015) 3 SCC 353 : [2014] 7 SCR 799; బీఎస్ఎన్ఎల్ వి. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2006) 3 ఎస్ సిసి 1 : [2006] 2 ఎస్ సిఆర్ 823; నీలిమ శ్రీవాస్తవ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యుపి 2021 ఎస్సిసి ఆన్లైన్ ఎస్సీ 610; కమలేష్ వర్మ వర్సెస్ మాయావతి (2013) 8 ఎస్ సిసి 320 :

[2013] 11 ఎస్ సిఆర్ 25; బేఘర్ ఫౌండేషన్ వర్సెస్ కేఎస్ పుట్టస్వామి (2021) 3 ఎస్సీసీ 1; ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర (2018) 1 ఎస్ సిసి 733 - సూచించబడింది.

కేస్ లా రిఫరెన్స్

[2014] 1 SCR 783 పేరా 4 కు సూచించబడింది

[2018] 2 SCR 1 పేరా 4.1 కు సూచించబడింది

[1970] 3 SCR 830 పేరా 4.5 కు సూచించబడింది

[2008] 13 SCR 421 పేరా 4.6 కు సూచించబడింది

[2005] 1 SCR 173 పేరా 4.7 కు సూచించబడింది

[2014] 7 SCR 799 పేరా 5.5 కు సూచించబడింది

[2006] 2 SCR 823 పేరా 5.5 కు సూచించబడింది

[2013] 11 SCR 25 పేరా 5.6 కు సూచించబడింది

(2021) 3 ఎస్సిసి 1 పేరా 5.7 కు సూచించబడింది

(2018) 1 SCC 733 పేరా 6 కు సూచించబడింది

[2020] 3 SCR 1 పేరా 9 ను అనుసరించింది

బి.వి.నాగరత్న తీర్పులో జె.

ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వి. మనోహర్లాల్ (2020) 8 ఎస్సిసి 129 : [2020] 3 ఎస్సిఆర్ 1 - తరువాత.

పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ హరక్ చంద్ మిసిరిమల్ సోలంకి (2014) 3 ఎస్ సిసి 183 : [2014] 1 ఎస్ సిఆర్ 783; ఇండోర్

డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వి. శైలేంద్ర (2018) 1 ఎస్సీసీ 733; ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వి. శైలేంద్ర (2018) 3 ఎస్ సిసి 412 : [2018] 2 ఎస్ సిఆర్ 1; ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శ్యామ్ వర్మ (2018) ఎస్సీసీ ఆన్లైన్ ఎస్సీ 3324; మధుర ప్రసాద్ సర్జూ జైస్వాల్ మరియు ఇతరులు వి.దోస్సీబాయి ఎన్.బి.జీజీభాయ్ ఎఐఆర్ 1971 ఎస్సీ 2355 : [1970] 3 దక్షిణ మధ్య రైల్వే 830; అసిస్టెంట్ కమిషనర్, ఇన్కమ్ ట్యాక్స్, రాజ్కోట్ వర్సెస్ సౌరాష్ట్ర కచ్ స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజ్ లిమిటెడ్ (2008) 14 ఎస్సిసి 171 : [2008] 13 ఎస్సిఆర్ 421; సుబ్రమణ్యం స్వామి వి. తమిళనాడు, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలు. (2014) 5 SCC 75 : [2014] 1 SCR 308; రాజేందర్ కుమార్ వి. రామ్ భాయ్ (2007) 15 ఎస్ సిసి 513; బెఘర్ ఫౌండేషన్ తన కార్యదర్శి వి.ఎస్.పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్), ఓఆర్ఎస్ ద్వారా. (2021) 3 ఎస్సిసి 1; కె.ఎస్.పుట్టుస్వామి వి. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2019) 1 ఎస్సిసి 1 : [2018] 8 ఎస్సిఆర్ 1; భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్, మరొకటి వి. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ అదర్స్ (2006) 3 ఎస్ సిసి 1 : [2006] 2 ఎస్ సిఆర్ 823; కమలేష్ వర్మ వి. మాయావతి అండ్ ఇతరులు (2013) 8 ఎస్ సిసి 320 : [2013] 11 ఎస్ సిఆర్ 25; ది బెంగాల్ ఇమ్యూనిటీ కంపెనీ లిమిటెడ్ వి. ది స్టేట్ ఆఫ్ బీహార్ ఎఐఆర్ 1955 ఎస్ సి 661 : [1955] ఎస్ సిఆర్ 603; బిశేశ్వర్ ప్రతాప్ సాహి వర్సెస్ పరాత్ నాథ్ ఎఐఆర్ 1934 పి.సి. హరి శంకర్ పాల్ వర్సెస్ అనంత్ నాథ్ మిట్టర్ ఏఐఆర్ 1949 ఎఫ్ సి 106; మోరన్ మార్ బస్సెలియోస్ కాథలికోస్ వర్సెస్ మోస్ట్ రెవరెండ్ మార్ పౌలోస్ అథనాసియస్ ఎఐఆర్ 1954 ఎస్ సి 526 : [1955] ఎస్ సిఆర్ 520; వై.పి.చావ్లా మరియు ఇతరులు వి.ఎం.పి.తివారీ మరియు మరొక ఎఐఆర్

1992 ఎస్.సి 1360 : [1992] 2 ఎస్.సి.ఆర్ 440; శకుంతలా దేవి వి. కమలా (2005) 5 ఎస్ సిసి 390; లిల్లీ థామస్ వి. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2000) 6 ఎస్ సిసి 224 : [2000] 3 దక్షిణ మధ్య రైల్వే 1081; హరిదాస్ దాస్ వర్సెస్ ఉషారాణి బానిక్ (2006) 4 ఎస్ సిసి 78 : [2006] 3 ఎస్ సిఆర్ 87; తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ వి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 1964 ఎస్సీ 1372 : [1964] 5 దక్షిణ మధ్య రైల్వే 174; యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ మొహమ్మద్. నయ్యర్ ఖలీల్ (2000) 9 ఎస్ సిసి 252; శాంతి దేవి వి. హర్యానా రాష్ట్రం (RP Dy. 1249 of 1999) (1999) 5 SCC 703; ఉషా భారతి వి. ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం (2014) 7 SCC 663 : [2014] 4 SCR 1076; గుజరాత్ రాష్ట్రం & ఎ.ఎన్.ఆర్. v. జస్టిస్ ఆర్.ఎ. మెహతా (రిటైర్డ్) (2013) 3 SCC 1 : [2013] 1 SCR 1; మదన్ మోహన్ పాఠక్ & ఎ.ఎన్.ఆర్. v. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా AIR 1978 SC 803 : (1978) 2 SCC 50 : [1978] 3 SCR 334; నీలిమ శ్రీవాస్తవ వి. ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం (2021) ఎస్సిసి ఆన్లైన్ 610; కర్ణాటక రాష్ట్ర కార్యదర్శి వర్సెస్ ఉమాదేవి (3) (2006) 4 ఎస్ సిసి 1 : [2006] 3 దక్షిణ మధ్య రైల్వే 953; యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ మేజర్ ఎస్.పి.శర్మ (2014) 6 ఎస్.సి.సి 351 : [2014] 4 ఎస్.సి.ఆర్ 327; ప్రత్యేక న్యాయస్థానాల బిల్లు, 1978, ఇన్ ఆర్ ఇ (1979) 1 ఎస్ సిసి 380 : [1979] 2 ఎస్ సిఆర్ 476; వెస్ట్ బెంగాల్ వర్సెస్ కమల్ సేన్ గుప్తా (2008) 8 ఎస్ సిసి 612 : [2008] 10 దక్షిణ మధ్య రైల్వే 4; హరి శంకర్ పాల్ వర్సెస్ అనంత్ నాథ్ మిట్టర్ 1949 ఎఫ్.సి.ఆర్ 36; పారిసన్ దేవి వర్సెస్ సుమిత్రి దేవి (1997) 8 ఎస్ సిసి 715 : [1997] 4 ఎస్ సిఆర్ 470; నలగఢ్ దేహతి కోప్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ సొసైటీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ బేలి రామ్ ఎఐఆర్ 1981 హెచ్ పి 1; జ్ఞాన్ చంద్ర ద్వివేది వర్సెస్ 2వ ఎడిజె, కాన్పూర్ ఎఐఆర్ 1987 ఎఎల్ ఎల్ 40; ఎస్.మధుసూదన్ రెడ్డి

వర్సెస్ వి.నారాయణరెడ్డి (2022) ఎస్సీసీ ఆన్ లైన్ ఎస్సీ 1034; చజ్జు రామ్ వి. నెకి ఎఐఆర్ 1922 పి.సి 112; యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ సందూర్ మాంగనీస్ అండ్ ఐరన్ ఓర్స్ లిమిటెడ్ అండ్ ఓఆర్ఎస్. (2013) 8 SCC 337 : [2013] 2 SCR 1045; హర్యానా రాష్ట్రం వర్సెస్ జి.డి.గోయెంకా టూరిజం కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (2018) 3 ఎస్.సి.సి 585 - సూచించబడింది.

జి.పి. సింగ్ యొక్క "చట్టబద్ధమైన వివరణ సూత్రాలు" - 15 వ ఎడిషన్.

<u>కేస్ లా రిఫరెన్స్</u>

[2014] 1 SCR 783 పేరా 5 కు సూచించబడింది

(2018) 1 SCC 733 పేరా 6 కు సూచించబడింది

[2018] 2 SCR 1 పేరా 6 కు సూచించబడింది

[1970] 3 SCR 830 పేరా 14 కు సూచించబడింది

[2008] 13 SCR 421 పేరా 14 కు సూచించబడింది

[2014] 1 SCR 308 పేరా 17 (i) కు సూచించబడింది

(2007) 15 SCC 513 పేరా 17 (i) కు సూచించబడింది

(2021) 3 SCC 1 పేరా 17 (ii) కు సూచించబడింది

[2018] 8 SCR 1 పేరా 17 (ii) కు సూచించబడింది

[2006] 2 SCR 823 పేరా 17 (iii) కు సూచించబడింది.

[2013] 11 SCR 25 పేరా 17 (iv)కు సూచించబడింది.

[1955] ఎస్.సి.ఆర్ 603 పేరా 18 కు సూచించబడింది

AIR 1922 P.C. 112 పేరా 34 (i) లో ప్రస్తావించబడింది.

AIR 1934 P.C. 213 పేరా 34 (i) లో ప్రస్తావించబడింది.

AIR 1949 FC 106 పేరా 34 (ii) కు సూచించబడింది

[1955] SCR 520 పేరా 34 (iii) కు సూచించబడింది.

[1992] 2 SCR 440 పేరా 38 కు సూచించబడింది

[2006] 2 SCR 823 పేరా 42 కు సూచించబడింది

(2005) 5 SCC 390 పేరా 43 (c) కు సూచించబడింది

[2000] 3 SCR 1081 పేరా 43 (ఇ) కు సూచించబడింది

[2006] 3 SCR 87 పేరా 45 (ఎ) కు సూచించబడింది

[1964] 5 SCR 174 పేరా 45 (బి) గా సూచించబడింది.

(2000) 9 SCC 252 పేరా 45 (c) కు సూచించబడింది

(1999) 5 SCC 703 పేరా 45 (d) కు సూచించబడింది

[2014] 4 SCR 1076 పేరా 45 (ఇ) కు సూచించబడింది

[2013] 1 SCR 1 పేరా 46 (ఎ) కు సూచించబడింది

[1978] 3 SCR 334 పేరా 46 (బి) కు సూచించబడింది

[2006] 3 SCR 953 పేరా 46 (c) కు సూచించబడింది

[2014] 4 SCR 327 పేరా 46 (d) కు సూచించబడింది

[1979] 2 SCR 476 పేరా 46 (f) కు సూచించబడింది

[2008] 10 SCR 4 పేరా 46 (గ్రా) కు సూచించబడింది

[1997] SCR 470 పేరా 46 (g) (ii) కు సూచించబడింది.

AIR 1981 HP 1 పేరా 46 (g) (iii) కు సూచించబడింది

AIR 1987 మొత్తం 40 పేరా 46 (g) (iv) కు సూచించబడింది

AIR 1922 PC 112 పేరా 46 (h) కు సూచించబడింది

[2013] 2 SCR 1045 పేరా 46 (h) (i) కు సూచించబడింది

(2018) 3 SCC 585 పేరా 47 కు సూచించబడింది

[2020] 3 SCR 1 పేరా 51 తరువాత

సివిల్ అప్పిలేట్ పరిధి: 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 11857 లో 2023 యొక్క ఇతర దరఖాస్తు నెంబరు 414.

29.11.2016 నాటి సుప్రీంకోర్టు సీఏ నెం.11857 లో ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వుల నుంచి..

2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 11857 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 396, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8909 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 397, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8529 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.398, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.8529 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.399, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.399, 2023 లో సివిల్ అప్పీల్ నెం.399 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8527 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.401, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8547 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.402, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8952 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.403, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.404, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.404, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.404 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8954 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 406, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 9049 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 407,

2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8559 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.408, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.8559 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.409, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.409, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.409 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 9214 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 411, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 12114 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.412, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 9595 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.413, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.9595 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.414, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం. 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 4599 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 416, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8921 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 417, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8505 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.418, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.8505 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.419, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.419, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.419 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 9719 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 421, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 12046 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 422, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8957 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.423, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.8957 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.424, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.424 2016 స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (సివిల్) నెంబరు 17316 లో 426, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.8545 లో 2023 రివ్యూ పిటిషన్ నెం.427, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.428, సివిల్ అప్పీల్ నెం.9598 ఆఫ్ 2016 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.428, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెం.9598 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.428, రివ్యూ పిటిషన్ నెం.429 లో 2023 లో 429, 2023 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.429 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 9597 లో 2023 యొక్క రివ్యూ పిటిషన్ నెంబరు 431, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 11857 లో కోర్టు ధిక్కరణ పిటిషన్ (సివిల్) నెంబరు 735, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు

11857 లో 2018 యొక్క ఇతర దరఖాస్తు నెంబరు 159 మరియు 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 11857 లో 159, 2016 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 11857 లో రివ్యూ పిటిషన్ నెం.

తో

తుషార్ మెహతా, ఎస్జీ, కేఎం నటరాజ్, ఏఎస్జీ, బీకే సతీజా, దినేశ్ చందర్ యాదవ్, ఏఏజీలు, సంజయ్ పొద్దార్, వి.గిరి, శ్యామ్ దివాన్, నీరజ్ కేఆర్ జైన్, వివేక్ చిబ్, సీనియర్ అడ్వకేట్స్, ప్రవీణ్ స్వరూప్, శివం గోయల్, అనిల్ కుమార్ గోయల్, గోవింద్ కుమార్, ప్రతీష్ గోయల్, రమ్యా ఎస్ గోయల్, అజయ్ విక్రమ్ సింగ్, ప్రియాంక సింగ్, శేఖర్ ప్రోటియా, శేఖర్ ప్రోటియా. విష్ణు బి.సహర్య, వీరేష్ బి.సహర్య, అక్షత్ అగర్వాల్, ఎం/ఎస్. సహర్యా అండ్ కో, నితిన్ మిశ్రా, ఎ.ఎస్.రిషి, ఈశ్వర్ చంద్, సంజయ్ కుమార్ విసేన్, సురేష్ కుమార్ భాన్, శ్రీమతి అస్మితా ద్వివేది, శ్రీమతి స్వాతి యాదవ్, దినేష్ కుమార్ గార్గ్, శ్రీమతి బిను తమ్తా, రవి భారుకా, అంకిత్ అగర్వాల్, శ్రీమతి సుజీతా శ్రీవాస్తవ, శ్రీమతి ఆర్తి సింగ్, ఆకాశ్దీప్ సింగ్ రోడా, శ్రీమతి పూజా సింగ్, బసంత్ పాల్ సింగ్, శ్రీమతి నిహారిక అహ్లువాలియా, శ్రీమతి స్నేహ మనీష్ వశిష్ట్, అశుతోష్ కౌశిక్, జాస్మిన్ దమ్కేవాలా, టి.వి.ఎస్.రాఘవేంద్ర శ్రేయస్, రాజీవ్ కుమార్ ఘవానా, నీలక్ష్ శర్మ, శ్రీమతి అక్షిత, సిద్ధార్థ్ వాసుదేవ్, దినేష్ కె గార్గ్, ధనుంజయ్ గార్గ్, అభిషేక్ గార్గ్, ఇషాన్ తివారీ, అజిత్ గైక్వార్, అమిత్ మాలిక్, సుదీప్ సింగ్, శ్రీమతి నీలం సింగ్, దవేష్ భాటియా, డాక్టర్ ఎం.కె. ఆయుష్ పురి, అన్షులా లారోయా, అనుభవ్ రే, టి.ఎన్.సింగ్, వికాస్ కె.సింగ్, శ్యామ్ చంద్, విక్రమ్ సింగ్, రాజశ్రీ సింగ్, ఉమాంగ్ త్రిపాఠి, శ్రీమతి స్మితా మాన్, శ్రీమతి నినా ఆర్ నారిమన్, శ్రీమతి దీక్షా రాయ్, అంకిత్ అగర్వాల్, వివేక్ శర్మ, శ్రీమతి కోరల్ షా, శ్రీమతి ఉన్నతి ఝున్ఝున్వాలా, శ్రీమతి క్షిప్తిదీప చౌదరి, శ్రీమతి రాగిణి పాండే, ఆర్. జ్యోతి కటారియా, అజయ్ మార్వా, దివ్యాన్షు గోయల్, శ్రీమతి సృష్టి భల్లా, మయాంక్ కపూర్, అలోక్ గుప్తా, అతుల్ కుమార్, అమితాబ్ రంజన్,

శ్రీమతి అర్చన కుమారి, రాజీవ్ రంజన్, రాహుల్ పాండే, శ్రీమతి స్వీటీ సింగ్, శ్రీమతి అను సులా, హిమేష్ ఠాకూర్, శ్రీమతి తాన్య మిట్టల్, అభినవ్ శ్రీవాస్తవ, అరవింద్ కుమార్ శర్మ, కాను అగర్వాల్, శరత్ నంబియార్, బి.కె. నేహా త్రిపాఠి, అశ్వనీ కుమార్, కుముద్ నిజావన్, అన్షయ్ ధత్వాలియా, రవీందర్ నైన్, పునీత్ శర్మ, నిషిత్ అగర్వాల్, కనిష్కా మిట్టల్, రాజీవ్ కె గార్గ్, ఆశిష్ గార్గ్, టి.ఎల్.గార్గ్, శ్రీమతి భావన మూల్చంద్ని, హితేష్ కె.శర్మ, ఎస్.కె.రాజోరా, అఖిలేశ్వర్ ఝా, శ్రీమతి విపిన్ గుప్తా, రాకేష్ కుమార్, అఖిల్ సచార్, శ్రీమతి సునంద తులస్యాన్, శ్రీమతి సునంద తులస్యాన్ ప్రత్యక్ష పార్టీలకు అడ్వకేట్.

కోర్టు ఈ క్రింది తీర్పులను జారీ చేసింది:

తీర్పు

ఎం.ఆర్.షా, జె.

1. ఈ అప్లికేషన్లు/పిటిషన్ల సమూహంలో చట్టం మరియు వాస్తవాల యొక్క ఉమ్మడి ప్రశ్న తలెత్తినందున, ఈ అన్ని దరఖాస్తులు / పిటిషన్లు ఈ ఉమ్మడి ఉత్తర్వు ద్వారా నిర్ణయించబడతాయి మరియు పరిష్కరించబడతాయి.

2. ఆయా పక్షాల తరఫు న్యాయవాదులు, కేసు వాస్తవాలు, పరిస్థితుల దృష్ట్యా సంబంధిత రివ్యూ/రీకాల్ దరఖాస్తులను దాఖలు చేయడంలో జరిగిన జాప్యాన్ని క్షమిస్తున్నాం.

3. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 137 ప్రకారం సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (సీపీసీ) సెక్షన్ 47 ప్రకారం ఈ దరఖాస్తులన్నింటినీ ఢిల్లీ ఎన్సీటీ ప్రభుత్వం, ఢిల్లీ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ ఆయా సివిల్ అప్పీళ్లలో జారీ చేసిన

ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించి, వాటిని కొట్టివేయడం/పరిష్కరించడంలో, వాటిని మెరిట్ ఆధారంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి తమ ఒరిజినల్ ఫైళ్లలో పునరుద్ధరించడానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చాయి.

4. ఢిల్లీ ఎన్ సిటి ప్రభుత్వం తరపున హాజరైన ప్రముఖ సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ సంజయ్ పొద్దార్ మరియు ఢిల్లీ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ తరపున హాజరైన ఇతర ప్రముఖ న్యాయవాదులు సంబంధిత సివిల్ అప్పీళ్లను తోసిపుచ్చుతూ/ పరిష్కరిస్తూ, సంబంధిత హైకోర్టుల తీర్పులను నిలుపుదల చేస్తూ మరియు/లేదా ధృవీకరించేటప్పుడు, ప్రశ్నార్థకమైన భూముల సేకరణ హక్కులోని సెక్షన్ 24(2) దృష్ట్యా చెల్లిందని ప్రకటిస్తూ గట్టిగా వాదించారు. భూసేకరణ, పునరావాసం, పునరావాసంలో న్యాయమైన పరిహారం మరియు పారదర్శకత చట్టం, 2013 (ఇకపై దీనిని '2013 చట్టం' అని పిలుస్తారు), పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ హరక్ చంద్ మిసిరిమల్ సోలంకి, (2014) 3 ఎస్ సిసి 183 విషయంలో ఈ కోర్టు తీర్పుపై ఆధారపడి ఉంది. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ తదితరుల విషయంలో ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ప్రత్యేకంగా తోసిపుచ్చింది. (2020) 8 ఎస్సిసి 129. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా)లో ఇచ్చిన తీర్పును ప్రత్యేకంగా తోసిపుచ్చడం ద్వారా, ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ప్రత్యేకంగా గమనించి, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) లో ఇచ్చిన తీర్పును తోసిపుచ్చడమే కాకుండా, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) అనుసరించిన అన్ని ఇతర నిర్ణయాలను కూడా తోసిపుచ్చినట్లు సంబంధిత పిటిషనర్ల తరపున సమర్పించారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్రా) విషయంలో ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనంలోని పేరా 365 పై ఎక్కువగా ఆధారపడాల్సి ఉంటుంది.

4.1 ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ విషయంలో ఈ కోర్టు ఇంతకు ముందు ఇచ్చిన తీర్పును దరఖాస్తుదారుల తరపున సమర్పించారు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో తీసుకున్న నిర్ణయం, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో తీసుకున్న నిర్ణయం సరైనదేనని పేర్కొంటూ, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) ఆధారంగా తీసుకున్న నిర్ణయాలను తగిన సందర్భాల్లో సమీక్షించడానికి అవకాశం ఉందని శైలేంద్ర (2018) 3 ఎస్ సిసి 412 పేర్కొంది. సదరు నిర్ణయంలో రిజర్వ్ చేసిన స్వేచ్ఛకు అనుగుణంగా ప్రస్తుత దరఖాస్తులు/పిటిషన్లకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చినట్లు పేర్కొన్నారు.

4.2 భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 137 నుండి సమీక్షించే అధికారం లభిస్తుంది. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ అండ్ అదర్స్ (సుప్ర) కేసులో ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం చట్టాన్ని రూపొందించి, సంబంధిత అప్పీళ్లను పరిష్కరించడానికి/ తోసిపుచ్చడానికి ప్రాతిపదికగా ఉన్న పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో తీర్పును ప్రత్యేకంగా తోసిపుచ్చిన తర్వాత, న్యాయ సమస్యపై రెస్ జ్యుడికేటా సూత్రం వర్తించదని వాదించారు.

4.3 పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును, ఉత్తర్వులను సివిల్ అప్పీల్ నంబర్ 877/2014 లో 16.07.2020 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా ఈ కోర్టు త్రిసభ్య ధర్మాసనం వెనక్కి తీసుకుందని సంబంధిత దరఖాస్తుదారుల తరఫున హాజరైన న్యాయవాది వాదించారు. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో తీసుకున్న నిర్ణయంపై ఆధారపడి సంబంధిత సివిల్ అప్పీళ్లలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను కూడా పునఃసమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉందని పేర్కొంది.

4.4 పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో తీర్పుపై ఆధారపడిన సివిల్ అప్పీళ్లను కొట్టివేస్తూ/పరిష్కరిస్తూ ఈ కోర్టు జారీ చేసిన కొన్ని తదుపరి ఉత్తర్వులపై సంబంధిత దరఖాస్తుదారుల తరపున హాజరైన న్యాయవాదులు కూడా ఆధారపడి ఉన్నారు మరియు సంబంధిత ప్రొసీడింగ్స్ ను వారి ఒరిజినల్ ఫైలుకు పునరుద్ధరించాలని ఆదేశిస్తున్నారు, దీనిలో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తదుపరి తీర్పు యొక్క ప్రభావాన్ని పొందుపరిచారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్ర) పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) కేసు పరిశీలనలో ఉంది. ఈ కోర్టు 15.02.2022 న జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను వివిధ దరఖాస్తు డైరీ నంబర్ 21678/2020 లో ఉంచారు.

4.5 దరఖాస్తుదారుల తరపున హాజరైన ప్రముఖ సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ సంజయ్ పొద్దార్ మధుర ప్రసాద్ బజాజ్ జైస్వాల్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ దోస్సీబాయి ఎన్.బి.జీజీభోయ్, (1970) 1 ఎస్.సి.సి 613 కేసులో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆధారపడి ఉన్నారు. మునుపటి నిర్ణయం రెస్ జ్యుడికేటా వలె పనిచేయదు.

4.6 రాజ్ కోట్ వర్సెస్ సౌరాష్ట్ర కచ్ స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజ్ లిమిటెడ్, (2008) 14 ఎస్ సిసి 171 కేసులో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు ఆధారంగా, ఈ కోర్టు గమనించిన మరియు పేర్కొన్న విధంగా ఒక న్యాయపరమైన నిర్ణయం పునరావృతమవుతుంది. తదుపరి నిర్ణయం మునుపటి నిర్ణయాన్ని మార్చితే, తరువాత తీసుకున్న నిర్ణయం కొత్త చట్టాన్ని చేయదని పేర్కొంది. ఇది సరైన న్యాయ సూత్రాన్ని మాత్రమే కనుగొంటుంది, దానిని పూర్వాపరాలుగా వర్తింపజేయాలి. మరో రకంగా చెప్పాలంటే గతంలో కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు కొంత కాలం పని చేసినప్పటికీ, ఆ తర్వాత ఇచ్చిన నిర్ణయం గతంలో సరిగ్గా అర్థం చేసుకోని చట్టపరమైన స్థితిగతులను స్పష్టం చేసేలా ఉంటుందని అభిప్రాయపడింది.

4.7 ప్రస్తుత కేసులో, అనేక సందర్భాల్లో, ప్రశ్నార్థకమైన భూములను డిడిఎ / దరఖాస్తుదారులకు అప్పగించారని, వాటిని ప్రజా ప్రయోజనం కోసం ఉపయోగించాలని సంబంధిత దరఖాస్తుదారుల తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో చట్టాన్ని తప్పుగా అర్థం చేసుకోవడం వల్ల కొనుగోళ్లు రద్దయ్యాయని వాదిస్తున్నారు. అందువల్ల ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తదుపరి తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకుని, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ప్రత్యేకంగా తోసిపుచ్చిన దృష్ట్యా, 2013 చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం భూసేకరణలో ఎలాంటి లోపం ఉండదని పేర్కొంది. సంబంధిత సివిల్ అప్పీళ్లలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించకపోతే/ రీకాల్ చేయకపోతే, దరఖాస్తుదారులు/ ప్రభుత్వ అధికారులు నష్టపోవాల్సి వస్తుందని, ప్రశ్నార్థకమైన భూములను తిరిగి అసలు భూస్వాములకు అప్పగించాల్సి ఉంటుందని, తద్వారా ప్రశ్నార్థకమైన భూములను ప్రజాప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించరాదని పేర్కొంది. భారత క్రికెట్ నియంత్రణ మండలి వర్సెస్ నేతాజీ క్రికెట్ క్లబ్ (2005) 4 ఎస్ సిసి 741 కేసులో ఈ కోర్టు గమనించినట్లుగా, కోర్టు చేసిన పొరపాటు కూడా ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉందని వాదించారు. పైన పేర్కొన్న తీర్పులో 47 రూల్ 1 సిపిసిలోని "తగిన కారణం" అనే పదాలు ఒక న్యాయస్థానం లేదా న్యాయవాది కూడా వాస్తవం లేదా చట్టం గురించి అపోహను చేర్చేంత విస్తృతంగా ఉన్నాయని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. ఆక్టస్ క్యూరీ నెమినెమ్ గ్రావాబిట్ అనే సిద్ధాంతాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా సమీక్ష కోసం ఒక దరఖాస్తు అవసరం కావచ్చని గమనించబడింది.

4.8 పై సమర్పణలను చేయడం మరియు పైన పేర్కొన్న నిర్ణయాలపై ఆధారపడి, ప్రస్తుత దరఖాస్తులను అనుమతించాలని మరియు సంబంధిత సివిల్ అప్పీళ్లలో గతంలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేయాలని/ పరిష్కరించాలని, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో తీసుకున్న తీర్పుపై

ఆధారపడి, ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్ర) విషయంలో ఈ కోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పును తిరస్కరించి, ఆ తరువాత నిర్ణయం తీసుకొని పరిష్కరించాలని అభ్యర్థించబడింది. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్ర) విషయంలో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పు నేపథ్యంలో ఇదే జరిగింది. మెరిట్ ఆధారంగా కేసులను కొత్తగా విచారిస్తే సంబంధిత ప్రతివాదులకు ఎలాంటి పక్షపాతం కలగదని, సంబంధిత ప్రతివాదులు/ భూస్వాముల వాదనలు అన్ని అంశాల్లో మెరిట్ ఆధారంగా వినాలని పేర్కొంది.

5. ఈ రివ్యూ పిటిషన్లన్నింటినీ శ్రీ శ్యామ్ దివాన్, శ్రీ వి గిరి, శ్రీ నీరజ్ కుమార్ జైన్, శ్రీ వివేక్ చిబ్, ప్రముఖ సీనియర్ న్యాయవాదులు మరియు సంబంధిత ప్రతివాదుల తరపున హాజరైన ఇతర న్యాయవాదులు వ్యతిరేకిస్తున్నారు.

5.1 తదుపరి నిర్ణయం ఆధారంగా ఈ కోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించాలని కోరుతూ దరఖాస్తుదారులు తక్షణ సమీక్ష దరఖాస్తులను దాఖలు చేసినట్లు సంబంధిత ప్రతివాదుల తరపున గట్టిగా సమర్పించబడింది. తదుపరి హైకోర్టు తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకుని చట్టంలో మార్పును పునఃసమీక్షకు ప్రాతిపదికగా తీసుకోలేమని పేర్కొంది. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పు పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో తీర్పును తోసిపుచ్చినప్పటికీ, ఇరు పక్షాల మధ్య సెటిల్ మెంట్ పొజిషన్ దెబ్బతినకపోవచ్చని పేర్కొంది.

5.2 ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్రా)లో ఇచ్చిన తీర్పు దాని అమలులో ఆశాజనకంగా భావించవచ్చు మరియు ఇప్పటికే తుది దశకు చేరుకున్న క్లెయిమ్ లు/ కేసులను తిరిగి తెరవలేమని కూడా సమర్పించబడింది.

5.3 ప్రస్తుత కేసులో (సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8529/2016) ఢిల్లీ హైకోర్టు తీర్పు వెలువరించిన సమయంలో అమలులో ఉన్న చట్టం పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో నిర్దేశించబడింది.

5.4 ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పు వెలువడక ముందే ఈ అంశం తుది దశకు చేరుకుందని, ఆయా భూములపై ఆయా ప్రతివాదుల హక్కులు స్ఫటికీకరించబడ్డాయి.

5.5 ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో తీర్పులోని 365 వ పేరాపై ఆధారపడినంత వరకు, రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) మరియు శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ అసెన్స్ ల విషయంలో నిర్దేశించిన చట్టం యొక్క కరెక్టివిటీ గురించి మాత్రమే ఆందోళన చెందింది. తమిళనాడు రాష్ట్రం (2015) 3 ఎస్ సిసి 353. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) లేదా శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ కమిషన్ (సుప్ర)కు సంబంధించిన అప్పీళ్లను రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పరిగణనలోకి తీసుకోవడం లేదని, లేదా పైన పేర్కొన్న కేసుల్లో లేదా మరేదైనా కేసులో తీర్పును పునఃసమీక్షించడం లేదన్నారు. అందువల్ల, రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పులను రివర్స్ చేయడం లేదా సమీక్షించడం, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) లేదా శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ కమిషన్ (సుప్ర) లేదా పైన పేర్కొన్న తీర్పులను అనుసరించిన సమర్థవంతమైన న్యాయస్థానం యొక్క మరే ఇతర తీర్పును కలిగి ఉండకూడదు. తీర్పును కొట్టివేయడం వల్ల కలిగే ప్రభావం అలా తోసిపుచ్చిన తీర్పుల పూర్వ విలువను ప్రస్తావించడమే తప్ప, ఆ విషయంలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను నిర్వీర్యం చేయలేం. ఒక నిర్ణయాన్ని తోసిపుచ్చడం ద్వారా, తీర్పు దాని పూర్వ విలువను కోల్పోతుందని, అంతకు మించి ఏమీ ఉండదని వాదించారు. బిఎస్ ఎన్ ఎల్ వి విషయంలో రిలయన్స్ ఈ కోర్టు తీర్పుపై ఆధారపడి ఉంది.

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2006) 3 ఎస్ సిసి 1. పైన పేర్కొన్న నిర్ణయంలో, లిస్ కు పార్టీల మధ్య ఒక నిర్ణయం యొక్క బంధన స్వభావాన్ని ఈ తీర్పు ప్రభావితం చేయదని గమనించబడింది.

5.5.1 శ్రీ దివాన్, ప్రముఖ సీనియర్ న్యాయవాది, నీలిమ శ్రీవాస్తవ కేసులో ఈ కోర్టు ఇటీవల ఇచ్చిన తీర్పుపై కూడా ఆధారపడ్డారు. స్టేట్ ఆఫ్ యుపి (2021 ఎస్సిసి ఆన్లైన్ ఎస్సి 610) తన వాదనకు మద్దతుగా, తదుపరి తీర్పు ద్వారా సూత్రాలను అతిక్రమించడం వల్ల పార్టీల మధ్య నిర్ణయం యొక్క బంధన ప్రభావాన్ని నీరుగార్చదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. అందువల్ల ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పులోని 365 వ పేరా రివ్యూ పిటిషనర్లకు ఉపయోగపడదని కోరారు.

5.6 సుప్రీంకోర్టు రూల్స్ లోని ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 సిపిసి, ఆర్డర్ 47 కింద పేర్కొన్న షరతులు ఏవీ సంతృప్తికరంగా లేవని సంబంధిత ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 137, సుప్రీంకోర్టు రూల్స్ లోని ఆర్డర్ 47 ప్రకారం రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి. ఆర్టికల్ 137 ప్రకారం పార్లమెంటు చేసిన ఏదైనా చట్టం లేదా ఆర్టికల్ 145 కింద చేసిన ఏవైనా నిబంధనలకు లోబడి, ఈ కోర్టు తన నిర్ణయాన్ని పునఃసమీక్షించే అధికారం కలిగి ఉంటుంది. సుప్రీంకోర్టు రూల్స్ లోని 47 వ ఆర్డర్ ప్రకారం ఆర్డర్ 47 రూల్ 1 సీపీసీలో పేర్కొన్న అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా సివిల్ ప్రొసీడింగ్ లో రివ్యూ కోసం ఎలాంటి దరఖాస్తును స్వీకరించరు. ఆ ఉత్తర్వు 47 రూల్ 1 సిపిసి ప్రకారం ఈ క్రింది కారణాలతో రివ్యూ పిటిషన్ కు ప్రాధాన్యత ఇవ్వవచ్చు.

(ఎ) తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత, పిటిషనర్ కు తెలియకుండా లేదా అతను సమర్పించలేని కొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొనడం

(b) ఆర్డర్ చేయబడింది, లేదా రికార్డ్ ముఖంలో కనిపించే ఏదైనా పొరపాటు లేదా దోషం కారణంగా, లేదా

(సి) మరేదైనా తగిన కారణం కోసం. కమలేష్ వర్మ విషయంలో వి. మాయావతి (2013) 8 ఎస్ సిసి 320, ఈ కోర్టు సమీక్ష అధికార పరిధిపై చట్టాన్ని పునరుద్ఘాటించింది మరియు పైన పేర్కొన్న కారణాలను వెల్లడించకపోతే, రివ్యూ పిటిషన్ ను కొనసాగించలేమని పేర్కొంది.

5.7 ఇంతకు ముందు తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని తోసిపుచ్చడం కూడా పునఃసమీక్షకు ప్రాతిపదిక కాజాలదని పేర్కొన్నారు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ గతంలో తీసుకున్న నిర్ణయం ప్రకారమే ఉందని ప్రస్తుత కేసుల్లో లేవనెత్తిన ఏకైక కారణం అని వాదిస్తున్నారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో ఇచ్చిన తీర్పు ప్రకారం శైలేంద్ర (చనిపోయాడు) ఎల్ఆర్ఎస్ (సుప్ర) ద్వారా మరణించాడని రివ్యూ పిటిషనర్లు వాదించారు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) ఆధారంగా తీసుకున్న నిర్ణయాలను తగిన సందర్భాల్లో సమీక్షించడానికి శైలేంద్ర (డెడ్) ఎల్ఆర్ఎస్ (సుప్ర) ద్వారా అనుమతించారు. నియమావళిలోని 47 వ ఉత్తర్వుకు ఇచ్చిన వివరణలో, ఏ చట్టంపై ఆధారపడి ఉంటుందనే అంశం మీద కోర్టు యొక్క తీర్పును మరే ఇతర కేసులోనైనా ఉన్నత న్యాయస్థానం తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా మార్చడం లేదా సవరించడం, అటువంటి తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి ప్రాతిపదిక కాదని పేర్కొంది. బెఘర్ ఫౌండేషన్ వర్సెస్ కె.ఎస్.పుట్టస్వామి (2021) 3 ఎస్సిసి 1 కేసులో ఈ కోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం చట్టంలో మార్పు లేదా సమన్వయ లేదా విస్తృత బెంచ్ యొక్క తదుపరి నిర్ణయం / తీర్పును సమీక్షకు ప్రాతిపదికగా పరిగణించలేమని పేర్కొంది.

5.8 ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తీర్పు తర్వాత దాఖలైన రివ్యూ పిటిషన్లను కొన్ని కేసుల్లో కొట్టివేశారని సంబంధిత ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) కేసులో తీర్పును రీకాల్ చేసినంత మాత్రాన ప్రస్తుత కేసుల్లో ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను సమీక్షించడానికి లేదా రీకాల్ చేయడానికి, అది కూడా ఇంత సుదీర్ఘ జాప్యం తర్వాత జరగడానికి కారణం కాకపోవచ్చు. రీకాల్ ఉత్తర్వులు ప్రస్తుత కేసుల్లో తీర్పును పునఃసమీక్షించాలని కోరడానికి దరఖాస్తుదారులకు ఎటువంటి అదనపు ప్రేరణను ఇవ్వవని పేర్కొంది.

5.9 పై సమర్పణలు చేసి, పైన పేర్కొన్న నిర్ణయాలపై ఆధారపడి, సమీక్షా దరఖాస్తులను కొట్టివేయాలని వేడుకుంటున్నారు.

6. ఆయా పక్షాల తరఫున నేర్చుకున్న సలహాలను నేను సుదీర్ఘంగా విన్నాను.

పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో ఈ కోర్టు తీర్పుపై ఆధారపడి ఆయా హైకోర్టులు జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను ధృవీకరిస్తూ, ఈ కేసులన్నింటిలోనూ సంబంధిత సివిల్ అప్పీళ్లను కొట్టివేయడం/పరిష్కరించడం గమనించాలి. అయితే, ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో వి. శైలేంద్ర, (2018) 1 ఎస్ సిసి 733, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో నిర్ణయం సరైనదా అని సందేహించారు. ఈ కేసును త్రిసభ్య ధర్మాసనం ముందు ఉంచారు. మెజారిటీ తీర్పుతో పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో నిర్ణయం పక్కాగా ఉందని తేల్చారు. శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ కమిషన్ (సుప్రా) మరియు ఇతర నిర్ణయాలను ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల బెంచ్ తీర్పుకు విరుద్ధంగా ఉన్నంతవరకు కొట్టివేస్తూ, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) ఆధారంగా ఇచ్చిన నిర్ణయాలను సదరు నిర్ణయం ఆధారంగా తగిన కేసులలో పునఃసమీక్షించడానికి సిద్ధంగా ఉందని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. అందుకే

ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వి విషయంలో పేరా 217 లో రిజర్వ్ చేసిన పరిశీలనలు, స్వేచ్ఛ దృష్ట్యా దరఖాస్తుదారులు ప్రస్తుత రివ్యూ దరఖాస్తులకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. శైలేంద్ర (చనిపోయాడు) ద్వారా ఎల్.ఆర్.ఎస్. ఈ విషయం అక్కడితో ఆగడం లేదు. ఆ తర్వాత ఈ కోర్టు ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనానికి ఒక సూచన చేశారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో ఈ నిర్ణయాన్ని ప్రత్యేకంగా తోసిపుచ్చింది. పేరా 365 లో ఈ క్రింది విధంగా గమనించబడింది మరియు నిర్వహించబడింది:

365. ఫలితంగా పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీసుకున్న నిర్ణయం. [పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ హరక్ చంద్ మిసిరిమల్ సోలంకి, (2014) 3 ఎస్ సిసి 183 మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తీసుకున్న అన్ని ఇతర నిర్ణయాలను తోసిపుచ్చింది. [పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ హరక్ చంద్ మిసిరిమల్ సోలంకి, (2014) 3 ఎస్ సిసి 183 కూడా అనుసరించబడింది. [శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ అసెస్న్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ టి.ఎన్., (2015) 3 ఎస్.సి.సి 353 మంచి చట్టాన్ని రూపొందించిందని చెప్పలేము, తోసిపుచ్చబడింది మరియు దానిని అనుసరించే ఇతర నిర్ణయాలను కూడా తోసిపుచ్చారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర (ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర, (2018) 3 ఎస్ సిసి 412 లో, సెక్షన్ 24(2) యొక్క నిబంధనకు సంబంధించి మరియు "లేదా" ను "లేదా" అని చదవాలా అనే అంశాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. అందువల్ల ప్రస్తుత తీర్పులో చర్చ జరుగుతున్న నేపథ్యంలో ఆ నిర్ణయం కూడా అమలులోకి రాదు.

ఈ విధంగా, ఈ కోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పైన పేర్కొన్న తీర్పులో పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) లో ఇచ్చిన తీర్పును తోసిపుచ్చడమే కాకుండా, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) అనుసరించిన అన్ని ఇతర నిర్ణయాలను కూడా తోసిపుచ్చింది. పైన చెప్పిన పరిశీలనలకు కొంత అర్థం చెప్పాలి. అందువల్ల, ఈ కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం చేసిన పై నిర్దిష్ట పరిశీలనల దృష్ట్యా, పైన పేర్కొన్న విధంగా, సంబంధిత ప్రతివాదుల తరపున లేవనెత్తిన అభ్యంతరాలను తోసిపుచ్చాలి. సంబంధిత ప్రతివాదుల తరపున ఆధారపడిన సమర్పణలు/ నిర్ణయాలు ఏవీ ప్రతివాదులకు ఏ విధమైన సహాయకారిగా ఉండవు, అయితే సమీక్ష అధికార పరిధిపై ఆధారపడిన తీర్పులు / నిర్ణయాలలో నిర్దేశించిన చట్టం ప్రతిపాదనకు సంబంధించి ఎటువంటి వివాదం ఉండదు, ముఖ్యంగా ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వి విషయంలో ఈ కోర్టు యొక్క మునుపటి తీర్పులో పేరా 217 లో చేసిన పరిశీలనల దృష్ట్యా. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) కేసులో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం తదుపరి తీర్పులో 365 వ పేరాలో చేసిన వ్యాఖ్యలను శైలేంద్ర (సుప్ర) ద్వారా ఇక్కడ పొందుపరిచారు.

7. ఇలాంటి వాస్తవాలు, పరిస్థితులలో, ఈ కోర్టు జాప్యాన్ని క్షమించి, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో తీర్పుపై ఆధారపడిన అదే ఉత్తర్వును సమీక్షించింది / రీకాల్ చేసింది. కొన్ని సందర్భాల్లో రివ్యూ దరఖాస్తులు తిరస్కరణకు గురైన మాట వాస్తవమే కావచ్చు. అయితే రివ్యూ దరఖాస్తులను తిరస్కరిస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పులోని పేరా 365, 366, ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వి విషయంలో గతంలో తీసుకున్న తీర్పులోని పేరా 217 పై కోర్టు దృష్టి సారించినట్లు తెలుస్తోంది. ఎల్ఆర్ఎస్ (సుప్ర) ద్వారా శైలేంద్ర (చనిపోయాడు) కోర్టు దృష్టికి తీసుకురాలేదు.

8. ఈ కేసు ఆర్డర్ 47 సిపిసి కిందకు రాదని, తదుపరి తీర్పు గతంలో ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించడానికి ప్రాతిపదిక కాజాలదని సంబంధిత ప్రతివాదుల తరపున వాదించినంత వరకు, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్ర) విషయంలో ఇంతకు ముందు తీసుకున్న నిర్ణయం ఇక్కడ ఒక విచిత్రమైన కేసును గమనించాలి. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్రా) విషయంలో తదుపరి నిర్ణయంపై కూడా సందేహాలు వ్యక్తమయ్యాయని, ఆ తర్వాత రాజ్యాంగ ధర్మాసనం చట్టాన్ని పైన పేర్కొన్న విధంగా ప్రకటించిందని, మరీ ముఖ్యంగా ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (సుప్ర) కేసులో తీర్పులోని 365, 366 పేరాలను రాజ్యాంగ ధర్మాసనం పై విధంగా ప్రకటించిందని పేర్కొంది. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (సుప్రా) విషయంలో గతంలో తీసుకున్న నిర్ణయంపై మాత్రమే ఆధారపడి చాలా సందర్భాల్లో, ప్రశ్నార్థకమైన భూముల స్వాధీనాన్ని స్వాధీనం చేసుకున్నప్పటికీ, చాలా సందర్భాల్లో లబ్దిదారుల అధికారులు దానిని ఉపయోగించినా/ ఉపయోగించినప్పటికీ, సేకరణలో లోపంగా పరిగణిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం కూడా గమనించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఫలితంగా లబ్ధిదారు అధికారులు ఉపయోగించిన భూమి/ల స్వాధీనాన్ని తిరిగి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అందువల్ల విస్తృత ప్రజాప్రయోజనాల దృష్ట్యా రివ్యూ దరఖాస్తులను అనుమతించి ఆయా అప్పీళ్లను పరిశీలించి కొత్తగా నిర్ణయం తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. అందువల్ల, కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో, సమీక్ష దరఖాస్తులను అనుమతించాల్సిన సందర్భాలు ఇవి మరియు తగిన ప్రభుత్వ అధికారులకు వారి కేసును కొత్తగా ముందుకు తీసుకురావడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి, ఇది విస్తృత ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం ఉంటుంది.

9. పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా, ఈ రివ్యూ/రీకాల్ దరఖాస్తులన్నీ అనుమతించబడతాయి. ఆయా సివిల్ అప్పీళ్లలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను ఈ విధంగా రీకాల్ చేసి, సంబంధిత సివిల్ అప్పీళ్లను వాటి

ఒరిజినల్ ఫైలుకు పునరుద్ధరించాలని ఆదేశిస్తున్నారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్ లాల్ (సుప్ర) విషయంలో తీసుకున్న నిర్ణయం దృష్ట్యా ఈ సివిల్ అప్పీళ్లను చట్టప్రకారం, వాటి స్వంత అర్హతల ఆధారంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఆయా పక్షాలకు అందుబాటులో ఉండే అన్ని వాదనలు మరియు/లేదా వాదనలు స్వాధీనంతో సహా బహిరంగంగా ఉంచబడతాయి మరియు నేను అర్హతలపై ప్రశ్నలలోకి ప్రవేశించలేదు లేదా ఏ పక్షానికి అనుకూలంగా మెరిట్ లపై ఏమీ వ్యక్తం చేయలేదు.

10. రివ్యూ పిటిషన్లలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల దృష్ట్యా, కోర్టు ధిక్కరణ పిటిషన్ (సివిల్) నెంబరు 735/2018 లో సివిల్ అప్పీల్ నంబర్ 11857/2016 లో తదుపరి ఉత్తర్వులు జారీ చేయాల్సిన అవసరం లేదు.

<u>**జస్టిస్ నాగరత్న గారి తీర్పు**</u>

ఈ రివ్యూ పిటిషన్లలో ఎం.ఆర్.షా, జె ప్రతిపాదించిన తీర్పును చదివే భాగ్యం కలిగింది. అయితే, ఆయన చెప్పిన తర్కంతోనూ, ఆయన నిర్ధారణలతోనూ నేను ఏకీభవించలేకపోతున్నాను.

2. ఈ కేసుల్లో, ఈ రివ్యూ పిటిషన్లు జాప్యం, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 137 తో పాటు సుప్రీంకోర్టు రూల్స్, 2013 లోని ఆర్డర్ ఎక్స్ఎల్వీఐఐ రూల్ 1 (సంక్షిప్తంగా, "ఎస్సీ రూల్స్ - 2013") మరియు సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ యొక్క ఆర్డర్ ఎక్స్ఎల్విఐఐ రూల్ 1, 1908 (సంక్షిప్తంగా 'సిపిసి'). పైన పేర్కొన్న నిబంధనలు తక్షణ సూచన కోసం ఈ క్రింది విధంగా సంగ్రహించబడ్డాయి:

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 137 ప్రకారం..

137. సుప్రీంకోర్టు తీర్పులు లేదా ఆదేశాలను సమీక్షించడం. పార్లమెంటు చేసిన ఏదైనా చట్టం యొక్క నిబంధనలకు లేదా ఆర్టికల్ 145 కింద చేసిన ఏదైనా నిబంధనలకు లోబడి, సుప్రీంకోర్టు తాను వెలువరించిన ఏదైనా తీర్పును లేదా ఉత్తర్వులను సమీక్షించే అధికారం కలిగి ఉంటుంది.

******

సుప్రీం కోర్టు రూల్స్, 2013 యొక్క XLVII రూల్ 1:

'ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1: కోర్టు తన తీర్పును లేదా ఉత్తర్వులను సమీక్షించవచ్చు, కానీ కోడ్ యొక్క ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 లో పేర్కొన్న ప్రాతిపదికపై తప్ప సివిల్ ప్రొసీడింగ్ లో మరియు రికార్డు ముఖంపై కనిపించే దోషం ఆధారంగా తప్ప, క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్ లో సమీక్ష కోసం ఎటువంటి దరఖాస్తును స్వీకరించరు.

సమీక్ష కోసం దరఖాస్తుతో పాటు అడ్వొకేట్ ఆన్ రికార్డ్ యొక్క ధృవీకరణ పత్రం ఉంటుంది, ఇది సమీక్ష కోసం మొదటి దరఖాస్తు మరియు నిబంధనల ప్రకారం అనుమతించబడిన ప్రాతిపదికలపై ఆధారపడి ఉంటుంది."

******

' ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC'

1. తీర్పు పునఃసమీక్షకు దరఖాస్తు. —

(1) తనను తాను బాధగా భావించే ఏ వ్యక్తి అయినా -

(ఎ) అప్పీలును అనుమతించే డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు ద్వారా, కానీ అప్పీలుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడలేదు,

(బి) అప్పీలుకు అనుమతించబడని డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు ద్వారా, లేదా

(సి) లఘు వ్యాజ్యాల కోర్టు సూచనపై తీసుకున్న నిర్ణయం ద్వారా,

కొత్త, ప్రాముఖ్యమైన విషయాలను లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొన్న తరువాత, తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత, ఆజ్ఞ జారీ చేయబడినప్పుడు లేదా ఉత్తర్వు జారీ చేయబడిన సమయంలో అతనిచే చేయబడని లేదా రికార్డు ముఖంగా కనిపించే ఏదైనా పొరపాటు లేదా దోషం కారణంగా అతను సమర్పించలేకపోయాడు. లేదా మరేదైనా తగిన కారణం వల్ల, తనకు వ్యతిరేకంగా జారీ చేయబడిన డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వులను సమీక్షించాలనుకునేవారు, తీర్పును సమీక్షించడానికి డిక్రీ జారీ చేసిన లేదా ఉత్తర్వు చేసిన న్యాయస్థానానికి దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

2) డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు నుండి అప్పీలు చేయని పక్షం, అటువంటి అప్పీలు యొక్క ప్రాతిపదిక దరఖాస్తుదారు మరియు అప్పీలుదారుకు సాధారణమైనప్పుడు తప్ప, లేదా ప్రతివాదిగా ఉన్నప్పుడు, అతను సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేసిన కేసును అప్పీలేట్ కోర్టుకు సమర్పించవచ్చు.

వివరణ - ఏ చట్టంపై ఆధారపడి ఉంటుందనే అంశం మీద కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు మరే ఇతర కేసులోనైనా పై కోర్టు తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా రివర్స్ చేయబడింది లేదా సవరించబడింది అనేది అటువంటి తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి ప్రాతిపదిక కాకూడదు."

(నా అభిప్రాయం)

3. ఈ రివ్యూ పిటిషన్లకు పైన పేర్కొన్న నిబంధనలను వర్తింపజేసే ముందు, ఈ కేసులకు సంక్షిప్త వాస్తవిక నేపథ్యాన్ని ఇవ్వడం అవసరం.

4. భూసేకరణ చట్టం, 1894 (సంక్షిప్తంగా, "ఎల్.ఎ. చట్టం, 1894") స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం ప్రముఖ డొమైన్ సూత్రం ఆధారంగా భూ సేకరణకు వర్తించే చట్టం. దీనిని రద్దు చేసి దాని స్థానంలో భూసేకరణ, పునరావాసం, పునరావాసంలో న్యాయమైన పరిహారం, పారదర్శకత చట్టం-2013 (సౌలభ్యం కోసం 'ఎల్ ఏ చట్టం, 2013') తీసుకొచ్చారు. ఎల్ఏ చట్టం 2013 01.01.2014 నుంచి అమల్లోకి వచ్చింది. ముఖ్యంగా ఎల్ ఏ యాక్ట్ 2013 లోని సెక్షన్ 24(2)ను ప్రస్తావిస్తూ సెక్షన్ 24 ఈ రివ్యూ పిటిషన్ల ప్రయోజనానికి సంబంధించింది. ఆ నిబంధన ఇలా ఉంది.

24. 1894 చట్టం నెం.1 ప్రకారం భూసేకరణ ప్రక్రియ కొన్ని సందర్భాల్లో గడువు ముగిసినట్లుగా పరిగణించబడుతుంది.–(1) ఈ చట్టంలో ఏవైనా ఉన్నప్పటికీ, 1894 భూసేకరణ చట్టం కింద ప్రారంభించిన భూసేకరణ చర్యల విషయంలో.

(ఎ) భూ సేకరణ చట్టంలోని సెక్షన్ 11 ప్రకారం ఎలాంటి తీర్పు ఇవ్వకపోతే, నష్టపరిహార నిర్ధారణకు సంబంధించిన ఈ చట్టంలోని అన్ని నిబంధనలు వర్తిస్తాయి; లేదా

(బి) సెక్షన్ 11 కింద తీర్పు ఇచ్చినట్లయితే, ఆ చట్టం రద్దు కానట్లుగా, అటువంటి చర్యలు ఆ భూ సేకరణ చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం కొనసాగుతాయి.

(2) భూ సేకరణ చట్టం, 1894 (1894 యొక్క 1) కింద ప్రారంభించిన భూసేకరణ చర్యల విషయంలో, ఈ చట్టం ప్రారంభం కావడానికి ఐదు సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ సంవత్సరాల ముందు ఈ సెక్షన్ 11 కింద తీర్పు ఇవ్వబడినప్పటికీ, భూమి యొక్క భౌతిక స్వాధీనం తీసుకోబడలేదు

లేదా నష్టపరిహారం చెల్లించబడలేదు. సముచిత ప్రభుత్వం తలుచుకుంటే, ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా అటువంటి భూ సేకరణ చర్యలను కొత్తగా ప్రారంభిస్తుంది:

ఒకవేళ తీర్పు ఇచ్చి, మెజారిటీ భూములకు సంబంధించిన పరిహారాన్ని లబ్ధిదారుల ఖాతాలో జమ చేయకపోతే, భూసేకరణ చట్టంలోని సెక్షన్ 4 ప్రకారం భూసేకరణకు నోటిఫికేషన్లో పేర్కొన్న లబ్ధిదారులందరూ ఈ చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం పరిహారం పొందడానికి అర్హులు.

5. పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ హరక్చంద్ మిసిరిమల్ సోలంకి (2014) 3 ఎస్సిసి 183 (పూణే మున్సిపల్ కార్పొరేషన్), ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్లాల్ (2020) 8 ఎస్సిసి 129 (ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ) కేసులో ఎల్ఏ చట్టం, 2013 లోని సెక్షన్ 24 యొక్క సబ్ సెక్షన్ 2 పరిశీలన మరియు వివరణకు సంబంధించిన అంశం.

6. పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లోని ఈ కోర్టు త్రిసభ్య ధర్మాసనం ఎల్ఏ చట్టం 2013 లోని సెక్షన్ 24 ను వివరించింది. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర (2018) 1 ఎస్ సీసీ 733 కేసులో 07.12.2017 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా ఈ కేసును త్రిసభ్య ధర్మాసనానికి బదిలీ చేశారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర (2018) 3 ఎస్ సిసి 412 కేసులో, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో తీర్పు ఎల్ ఎ చట్టం, 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24 యొక్క వివరణకు సంబంధించిన అనేక అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని త్రిసభ్య ధర్మాసనం అభిప్రాయపడింది. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర కేసులో ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల్లో ఇద్దరు పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో తీసుకున్న నిర్ణయం పక్కాగా ఉందని అభిప్రాయపడగా, శాంతనగౌడర్ జె ఒక అంశంపై విభేదించారు. తత్ఫలితంగా, గౌరవనీయ భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆదేశాలకు లోబడి సంబంధిత బెంచ్ ముందు

కేసులను లిస్ట్ చేయవచ్చని బెంచ్ ఆదేశించింది. తరువాత, ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శ్యామ్ వర్మ (2018) ఎస్ సిసి ఆన్ లైన్ ఎస్ సి 3324 కేసులో, విస్తృత ధర్మాసనం ద్వారా పరిష్కరించాల్సిన సమస్యలను సూచించడానికి గౌరవనీయ భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ముందు ఈ అంశాన్ని మళ్లీ ఉంచడం సముచితమని ఈ కోర్టు భావించింది. ఇదే వివాదాన్ని స్పృశించే ఇతర కేసులు కూడా ఉన్నాయి, వాటిని విస్తృత ధర్మాసనానికి పంపారు మరియు చివరికి, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ మనోహర్లాల్ కేసులో, గౌరవనీయ భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనాన్ని ఏర్పాటు చేశారు, ఇది పార్టీల తరపు న్యాయవాదిని విన్న తరువాత, పరిశీలన కోసం ఈ క్రింది ప్రశ్నలను రూపొందించింది:

"4.1. (1) భూసేకరణ, పునరావాసం మరియు పునరావాస చట్టం, 2013 ("2013 చట్టం") మరియు భూసేకరణ చట్టం, 1894 ("1894 చట్టం") లోని సెక్షన్ 31 లో "చెల్లించిన"/"టెండర్" అనే పదానికి అర్థం ఏమిటి? 1894 చట్టంలోని సెక్షన్ 31(2) ప్రకారం నష్టపరిహారాన్ని కోర్టులో జమ చేయకపోతే 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) ప్రకారం భూసేకరణకు దారితీస్తుంది. 1894 చట్టంలోని సెక్షన్ 31(1), 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) ప్రకారం నష్టపరిహారం చెల్లించి తిరస్కరించినప్పుడు కోర్టుకు హాజరుకాకపోవడం వల్ల కలిగే పర్యవసానాలు ఏమిటి? తిరస్కరణ తర్వాత అటువంటి వ్యక్తులు వారి తప్పు/ ప్రవర్తనను సద్వినియోగం చేసుకోగలరా?

4.1. (2) 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2)లో "లేదా" అనే పదాన్ని కాంజంక్టివ్ గా చదవాలా?

4.1. (3) నిబంధన యొక్క నిజమైన ప్రభావం ఏమిటి, ఇది 2013 చట్టంలోని సబ్ సెక్షన్ (2) లేదా ప్రధాన సెక్షన్ 24 లో భాగమా?

4.1. (4) భూసేకరణ చట్టం కింద స్వాధీనం చేసుకునే విధానం, 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2)లో 'భూమి భౌతిక స్వాధీనం తీసుకోలేదు' అనే పదానికి నిజమైన అర్థం ఏమిటి?

4.1. (5) 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) వర్తింపజేయడానికి భూసేకరణ ప్రక్రియకు సంబంధించి కోర్టు మధ్యంతర ఉత్తర్వుల పరిధిలోకి వచ్చే కాలాన్ని మినహాయించాలా?

4.1. (6) 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24 నిషేధించబడిన మరియు పాత క్లెయిమ్ లను పునరుద్ధరిస్తుందా? 5. వీటితో పాటు పర్ ఇన్క్యూరియం, ఇతర యాదృచ్ఛిక ప్రశ్నలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

7. 2013 నాటి ఎల్ఏ చట్టం 1894 ను రద్దు చేసినందున, ఎల్ఏ చట్టం 2013 లోని సెక్షన్ 24 నాన్ అబ్స్టాంట్ క్లాజ్తో మొదలై, ఎల్ఏ యాక్ట్ 2013 లోని ఇతర అన్ని నిబంధనలను అతిక్రమిస్తుంది. ఎల్ ఏ చట్టం 2013 లోని సెక్షన్ 24 పొదుపు క్లాజు స్వభావంలో ఉంది.

8. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పును, ఆ తీర్పును అనుసరించిన ఇతర తీర్పులను ఈ కోర్టు కొట్టివేయాలని ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం ముందు వాదనలు వినిపించారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ 366 పేరాలో ఎల్ ఏ యాక్ట్ 2013 లోని సెక్షన్ 24(1)(ఎ), సెక్షన్ 24(1)(బి)లను విశ్లేషించిన తర్వాత ఈ క్రింది విధంగా గమనించారు.

"366. పైన పేర్కొన్న చర్చ దృష్ట్యా, మేము ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇస్తాము:

366.1. సెక్షన్ 24(1)(ఎ) నిబంధనల ప్రకారం 2013 చట్టం ప్రారంభమైన 1-1-2014 నాటికి తీర్పు ఇవ్వకపోతే, ప్రొసీడింగ్స్ లో ఎలాంటి లోపం ఉండదు. 2013 చట్టం ప్రకారం నష్టపరిహారం నిర్ణయించాలి.

366.2. కోర్టు మధ్యంతర ఉత్తర్వుల పరిధిని మినహాయించి ఐదేళ్ల విండో పీరియడ్ లో తీర్పును జారీ చేసినట్లయితే, 1894 చట్టం కింద 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(1)(బి) ప్రకారం దానిని రద్దు చేయనట్లుగా ప్రొసీడింగ్స్ కొనసాగుతాయి.

366.3. స్వాధీనం మరియు నష్టపరిహారం మధ్య సెక్షన్ 24(2)లో ఉపయోగించిన "లేదా" అనే పదాన్ని "లేదు" లేదా "మరియు" అని చదవాలి. 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) ప్రకారం భూసేకరణ ప్రక్రియ ప్రారంభం కావడానికి ముందు ఐదేళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం అధికారుల నిష్క్రియాపరత్వం వల్ల భూమిని స్వాధీనం చేసుకోలేదని, నష్టపరిహారం చెల్లించలేదని పేర్కొన్నారు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, స్వాధీనం చేసుకున్నట్లయితే, నష్టపరిహారం చెల్లించకపోతే, అప్పుడు లోపం లేదు. అదేవిధంగా నష్టపరిహారం చెల్లించి, స్వాధీనం చేసుకోకపోతే ఎలాంటి లోటుపాట్లు ఉండవు.

366.4. 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2)లోని ప్రధాన భాగంలో "చెల్లించిన" అనే పదం కోర్టులో నష్టపరిహారం జమ చేయడాన్ని చేర్చలేదు. 1894 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 ప్రకారం భూసేకరణకు నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తేదీ నాటికి లబ్ధిదారులందరూ (భూస్వాములు) 2013 చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం నష్టపరిహారం పొందేందుకు అర్హులని సెక్షన్ 24(2)లో పేర్కొన్నారు. 1894 భూసేకరణ చట్టంలోని సెక్షన్ 31 ప్రకారం ఆ బాధ్యతను నెరవేర్చకపోతే ఆ చట్టంలోని సెక్షన్ 34 కింద వడ్డీ మంజూరు చేయవచ్చు. పరిహారం జమ చేయకపోవడం (కోర్టులో) భూసేకరణ ప్రక్రియను

నిలిపివేయడానికి కారణం కాదు. ఐదేళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం మెజారిటీ కమతాలకు సంబంధించి డిపాజిట్ చేయకపోతే, 1894 చట్టంలోని సెక్షన్ 4 ప్రకారం భూసేకరణకు నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తేదీ నాటికి "భూస్వాములకు" 2013 చట్టం ప్రకారం నష్టపరిహారం చెల్లించాలి.

366.5. 1894 చట్టంలోని సెక్షన్ 31(1) ప్రకారం ఒక వ్యక్తికి నష్టపరిహారం చెల్లించినట్లయితే, పరిహారం చెల్లించకపోవడం లేదా కోర్టులో జమ చేయకపోవడం వల్ల సెక్షన్ 24(2) కింద కొనుగోలు గడువు ముగిసిందని చెప్పడానికి అతనికి అవకాశం లేదు. సెక్షన్ 31(1) కింద ఆ మొత్తాన్ని టెండర్ చేయడం ద్వారా చెల్లించాల్సిన బాధ్యత పూర్తవుతుంది. నష్టపరిహారాన్ని స్వీకరించడానికి నిరాకరించిన లేదా అధిక నష్టపరిహారం కోరిన భూయజమానులు 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24 (2) ప్రకారం భూసేకరణ ప్రక్రియ ముగిసిందని చెప్పలేరు.

366.6. 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2)లోని నిబంధనను సెక్షన్ 24(1)(బి)లో భాగంగా కాకుండా సెక్షన్ 24(2)లో భాగంగా పరిగణించాలి.

366.7. 1894 చట్టం ప్రకారం, సెక్షన్ 24(2) ప్రకారం స్వాధీనం చేసుకునే విధానం విచారణ నివేదిక/మెమోరాండంను రూపొందించడం. 1894 చట్టంలోని సెక్షన్ 16 ప్రకారం భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్న తర్వాత, 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) ప్రకారం భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్న తర్వాత సెక్షన్ 24(2) కింద ఎలాంటి లోటుపాట్లు ఉండవు.

366.8. 1-1-2014 నాటికి సంబంధిత అథారిటీ వద్ద పెండింగ్ లో ఉన్న భూసేకరణకు సంబంధించిన ప్రొసీడింగ్ లో 2013 చట్టం అమల్లోకి రాకముందు ఐదేళ్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలం స్వాధీనం

చేసుకుని నష్టపరిహారం చెల్లించడంలో అధికారులు విఫలమైతే చర్యలు తప్పవని సెక్షన్ 24(2) నిబంధనలు వర్తిస్తాయి. కోర్టు జారీ చేసిన మధ్యంతర ఉత్తర్వుల కాలపరిమితిని ఐదేళ్ల లెక్కింపులో మినహాయించాలి.

366.9. 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 24(2) ప్రకారం భూసేకరణ చట్టబద్ధతను ప్రశ్నించే కొత్త కారణాలు లేవు. సెక్షన్ 24 2013 చట్టం అమలు తేదీ అంటే 1-1-2014 నాడు పెండింగ్ లో ఉన్న ప్రొసీడింగ్ కు వర్తిస్తుంది. ఇది కాలం చెల్లిన మరియు కాలపరిమితితో కూడిన క్లెయిమ్లను పునరుద్ధరించదు మరియు ముగింపు ప్రక్రియలను తిరిగి తెరవదు లేదా భూసేకరణను చెల్లుబాటు చేయడానికి కోర్టుకు బదులుగా ఖజానాలో నష్టపరిహారాన్ని జమ చేసే విధానాన్ని స్వాధీనం చేసుకునే విధానం యొక్క చట్టబద్ధతను ప్రశ్నించడానికి భూ యజమానులను అనుమతించదు.

9. అయితే 365 వ పేరాలో ఈ విధంగా గమనించారు.

365. ఫలితంగా పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీసుకున్న నిర్ణయం. పుణె మునిసిపల్ కార్పోరేషన్ తీసుకున్న అన్ని ఇతర నిర్ణయాలను ఈ విధంగా తోసిపుచ్చింది. అనుసరించారు, తోసిపుచ్చారు కూడా. శ్రీ బాలాజీ నగర్ రెసిడెన్షియల్ అసెస్న్ లో తీసుకున్న నిర్ణయం మంచి చట్టాన్ని రూపొందించిందని చెప్పలేము, దానిని అనుసరించి తీసుకున్న ఇతర నిర్ణయాలను కూడా తోసిపుచ్చారు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర కేసులో సెక్షన్ 24(2)లోని నిబంధనకు సంబంధించిన అంశం, 'లేదా' అని 'లేదా' అని చదవాలా అనే అంశాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. అందువల్ల ప్రస్తుత తీర్పులో చర్చ జరుగుతున్న నేపథ్యంలో ఆ నిర్ణయం కూడా అమలులోకి రాదు.

10. ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం ఇచ్చిన పై తీర్పు తరువాత, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ను అనుసరించే అన్ని ఇతర తీర్పులు ఇప్పుడు కొట్టివేయబడ్డాయనే వాస్తవాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని, కొనుగోలు సంస్థ / రాష్ట్రం లేదా లబ్ధిదారు అయిన రివ్యూ పిటిషనర్లు ఈ రివ్యూ పిటిషన్లకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. 11. ఈ రివ్యూ పిటిషన్లను దాఖలు చేయడం యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, రివ్యూ పిటిషన్లలో ఇచ్చిన తీర్పును పునఃసమీక్షించాలని కోరడం మరియు స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లు లేదా సివిల్ అప్పీళ్లను తిరిగి విచారించాలని కోరడం, ఈ కేసును పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ పరంగా పరిష్కరించవచ్చు, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో ఈ కోర్టు తాజా తీర్పు నేపథ్యంలో.

12. ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని పేరా 365 యొక్క వివరణపై రివ్యూ పిటిషనర్ల తరఫున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ సంజయ్ పొద్దార్ ప్రకారం, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును తోసిపుచ్చడమే కాకుండా, ఆ నిర్ణయాన్ని అనుసరించి అన్ని ఇతర తీర్పులు కూడా కొట్టివేయబడ్డాయి. ఫలితంగా పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పును అనుసరించి ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులు సమీక్షకు లోబడి ఉంటాయి కాబట్టి ఈ రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి.

13. రివ్యూ పిటిషన్లలో ఇచ్చిన తీర్పులు/ఉత్తర్వులను రీకాల్ చేయడం, సివిల్ అప్పీళ్లు లేదా స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లను ఈ కోర్టు ఫైలుపై యథాతథంగా పునరుద్ధరించడం, వాటిని తిరిగి విచారించడం, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ విషయంలో ఈ కోర్టు విస్తృత ధర్మాసనం తాజా తీర్పు ప్రకారం వాటిని పరిష్కరించడం రివ్యూ పిటిషనర్ల ప్రధాన అభ్యర్థన.

14. పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది, అనుభవజ్ఞులైన న్యాయవాది మధుర ప్రసాద్ సర్జూ జైస్వాల్, ఇతరులు వర్సెస్ దోస్సీబాయి ఎన్బీ జీజీభాయ్ ఏఐఆర్ 1971 ఎస్సీ 2355; మరియు అసిస్టెంట్ కమిషనర్, ఇన్కమ్ ట్యాక్స్, రాజ్కోట్ వర్సెస్ సౌరాష్ట్ర కచ్ స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజ్ లిమిటెడ్ (2008) 14 ఎస్సిసి 171; తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా చట్టం యొక్క సమస్యను మార్చినప్పుడు, మునుపటి నిర్ణయం రెస్ జ్యుడికేటాగా పనిచేయదని వారి వాదనలకు మద్దతుగా. అంతేకాక, తరువాత తీసుకున్న నిర్ణయం గతంలో అర్థం చేసుకోని చట్టపరమైన స్థితిని స్పష్టం చేస్తూ పునరావృత ప్రభావాన్ని చూపుతుంది.

15. రివ్యూ పిటిషన్ల నిర్వహణపై సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీయుత్ వి.గిరి, శ్యామ్ దివాన్, నీరజ్ కుమార్ జైన్, వివేక్ చిబ్ తదితర సీనియర్ న్యాయవాదులు తీవ్ర అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారు. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC కింద ఇవ్వబడ్డ సమీక్ష పరిధిని మరియు ముఖ్యంగా, దానికి సంబంధించిన వివరణను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఈ రివ్యూ పిటిషన్ లు ఏ మాత్రం నిర్వహించబడవని వాదించడం ద్వారా ఇది జరుగుతుంది. మరో మాటలో చెప్పాలంటే ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ 365 పేరాలో పేర్కొన్నప్పటికీ, ఆర్డర్ ఎక్స్ఎల్విఐఐ రూల్ 1 సిపిసి వివరణలో ఉన్న బార్ దృష్ట్యా, రివ్యూ పిటిషన్లు నిర్వహించదగినవి కావని, రివ్యూ పిటిషన్లను ఏకపక్షంగా కొట్టివేయాలని వారి వాదన. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, పేరా 365 లో పేర్కొన్న దాని ఉద్దేశ్యం పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో ఇచ్చిన తీర్పు మరియు పుణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ను అనుసరించి ఇతర తీర్పులు లేదా ఉత్తర్వులను వాటి పూర్వాధికారం మరియు ప్రభావాన్ని తిరస్కరించడమేనని వాదించారు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును తోసిపుచ్చడం ద్వారా ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని విస్తృత ధర్మాసనం తదుపరి చట్టాన్ని రూపొందిస్తున్న దృష్ట్యా ఈ తీర్పును భవిష్యత్తులో ఒక ఉదాహరణగా పేర్కొనలేమని ఇది సూచిస్తుంది. ఏదేమైనా, తీర్పులు తమంతట తాముగా అమలు చేయబడవు మరియు అవి ఇకపై ఉదాహరణగా ఉదహరించలేనప్పటికీ,

ఆయా కేసులకు పార్టీలకు కట్టుబడి ఉంటాయి. ఎక్స్ ఎల్ విఐఐ రూల్ 1 సిపిసి యొక్క వివరణపై భారీ నమ్మకాన్ని ఉంచారు, ఏ చట్టంపై కోర్టు యొక్క తీర్పును పై కోర్టు యొక్క తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా మార్చినప్పుడు లేదా సవరించినప్పుడు, అటువంటి తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి అది ప్రాతిపదిక కాబోదని వాదించారు. అందువల్ల, పైన పేర్కొన్న తీర్పును అనుసరించి పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పు మరియు ఇతర తీర్పులన్నీ కొట్టివేయబడినందున, భవిష్యత్తు కేసులకు ఒక ఉదాహరణగా మిగిలిపోతాయని ప్రతివాదుల తరఫున వాదన వినిపిస్తోంది. ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని ఈ కోర్టు యొక్క విస్తృత ధర్మాసనం ఎల్ఏ చట్టం, 2013 లోని సెక్షన్ 24 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (2) కు భిన్నమైన వివరణ ఇవ్వడం ద్వారా కొత్త చట్టాన్ని నిర్దేశించినంత మాత్రాన, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో ఇచ్చిన తీర్పు మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తరువాత ఇచ్చిన అన్ని ఇతర తీర్పులను సమీక్షించడానికి ఇది దారితీయదు.

16. రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలు చేయడంలో జాప్యం జరుగుతోందని ప్రతివాదుల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు.

17. ప్రతివాదుల్లో ఒకరి తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ శ్యామ్ దివాన్ వాదనలు వినిపిస్తూ ఈ కోర్టు ఇచ్చిన రెండు తీర్పులపై విశ్వాసం వ్యక్తం చేశారు.

1) సుబ్రమణ్యస్వామి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ తమిళనాడు అండ్ ఓఆర్ ఎస్. (2014) 5 SCC 75, దాని యొక్క పేరా 52ను ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావిస్తూ, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC యొక్క వివరణకు సంబంధించి, కోర్టు సమీక్ష చేపట్టడానికి తప్పు నిర్ణయం కూడా కారణం కాజాలదు, ఎందుకంటే రివ్యూ పిటిషన్ ను విచారించడానికి మొదటి మరియు ముఖ్యమైన అవసరం ఏమిటంటే, సమీక్ష కోరబడే

ఉత్తర్వు, ఆర్డర్ యొక్క ముఖంలో కనిపించే దోషంతో బాధపడుతున్నారు మరియు అటువంటి దోషం లేనట్లయితే, తీర్పు/ఆర్డర్ కు జతచేయబడిన తుదిత దెబ్బతినదు. రాజేందర్ కుమార్ వర్సెస్ రాంభాయ్ (2007) 15 ఎస్ సిసి 513 కూడా ఇదే సూత్రాన్ని సూచిస్తుంది.

(ii) బెఘర్ ఫౌండేషన్ లో దాని కార్యదర్శి వర్సెస్ జస్టిస్ కె.ఎస్.పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్) మరియు ఓ.ఆర్.ఎస్. (2021) 3 ఎస్సిసి 1, జస్టిస్ కె.ఎస్.పుట్టుస్వామి వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2019) 1 ఎస్సిసి 1 (ఆధార్ - 5 జె)లో ఇచ్చిన తుది తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా దాఖలైన రివ్యూ పిటిషన్లను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, ఈ తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి ఎటువంటి కేసు లేదని గమనించబడింది. చట్టంలో మార్పు లేదా తదుపరి నిర్ణయాలను, విస్తృత ధర్మాసన తీర్పును ఉపశమనం కలిగించే అంశంగా పరిగణించలేమని పేర్కొంది. తదనుగుణంగా ధర్మాసనంలోని మెజారిటీ న్యాయమూర్తులు (4:1) రివ్యూ పిటిషన్లను కొట్టివేయగా, డాక్టర్ డి.వై.చంద్రచూడ్, జె.

(iii) భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ మరియు మరొక వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఇతరులు (2006) 3 ఎస్ సిసి 1 మరియు కమలేష్ వర్మ వర్సెస్ మాయావతి అండ్ ఇతరులు (2013) 8 ఎస్ సిసి 320 లపై కూడా రిలయన్స్ ను ఉంచారు.

18. మారిన పరిస్థితుల దృష్ట్యా పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో ఇచ్చిన తీర్పును ఈ కోర్టు విస్తృత ధర్మాసనం తోసిపుచ్చిందని, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును కూడా తోసిపుచ్చినట్లు వాదించడానికి రివ్యూ పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది, అనుభవజ్ఞులైన న్యాయవాది ఆర్డర్ ఎక్స్ఎల్వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీలో 'మరేదైనా తగిన కారణం కోసం' అనే పదం కింద ఆశ్రయం పొందారు. పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో కొట్టివేసిన తీర్పు ఆధారంగా గతంలో ఇచ్చిన అన్ని తీర్పులను సమీక్షించడానికి మరియు

తిరిగి తెరవడానికి మంచి ఆధారాలు ఉన్నాయి. అందువల్ల, ఈ రివ్యూ పిటిషన్లు నిర్వహించదగినవి మరియు అనుమతించబడాలి. ఈ విషయంలో రివ్యూ పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది బెంగాల్ ఇమ్యూనిటీ కంపెనీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ ది స్టేట్ ఆఫ్ బీహార్ ఏఐఆర్ 1955 ఎస్సీ 661పై దృష్టి సారించారు.

19. ప్రత్యర్థుల వాదనలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి యొక్క పరిధి మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, ముఖ్యంగా, దాని వివరణను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఈ రివ్యూ పిటిషన్ల నిర్వహణకు సంబంధించి పార్టీల మధ్య వివాదం ఉందని నేను కనుగొన్నాను. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో ఇచ్చిన తీర్పు మరియు ఈ తీర్పును అనుసరించి ఇతర తీర్పులన్నింటినీ ఈ రివ్యూ పిటిషన్లను విచారించడం ద్వారా సమీక్షించవచ్చా మరియు ఆ ఉత్తర్వులను వెనక్కి తీసుకొని, ఆ కేసులను ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వెలుగులో తిరిగి విచారించి నిర్ణయం తీసుకోవచ్చా అనేది పరిశీలించాల్సిన అంశం.

20. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో ఇచ్చిన తీర్పును పునఃసమీక్షించడమా, పునఃసమీక్షించడమా అనే ప్రశ్న తలెత్తే సందర్భం ఇది కాదని మొదట్లో గమనించారు. దీనిని ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ విస్తృత ధర్మాసనం ఇప్పటికే పునఃసమీక్షించింది. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో తీర్పును కొట్టివేయడం, ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ను కొట్టివేసిన తర్వాత వచ్చిన ఇతర తీర్పులు, పార్టీల మధ్య తుది దశకు చేరుకున్నప్పటికీ ఆ తీర్పులన్నింటినీ పునఃసమీక్షించాల్సిన అవసరం ఉందా అనేది ఈ కేసులో ఇమిడి ఉన్న ముఖ్యమైన ప్రశ్న. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, తరువాతి నిర్ణయం ఆధారంగా, చట్టానికి సంబంధించిన ఒక స్వచ్ఛమైన ప్రశ్నపై, గతంలో తీసుకున్న నిర్ణయాలను

యథాతథంగా చట్టం ఆధారంగా తీసుకున్న నిర్ణయాలను ఇప్పుడు ఒక పక్షం మునుపటి నిర్ణయాలకు గుర్తు చేసుకోవచ్చా?

21. సివిల్ అప్పీళ్లు, ఎస్ఎల్పీలు వంటి తక్షణ కేసుల్లో సమీక్షించాల్సిన నమూనా తీర్పు/ఉత్తర్వులను ఈ క్రింది విధంగా చదవాలి.

1. సెలవు మంజూరు.

2. 2015 స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (సి) నెంబరు 8467, 2015 స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (సి) నెంబరు 21545 నుంచి ఉత్పన్నమైన సివిల్ అప్పీల్ నంబర్ 5811, 2015 సివిల్ అప్పీల్ నెం.5811 లో ఇచ్చిన తీర్పుల ద్వారా పిటిషనర్లకు వ్యతిరేకంగా సూత్రప్రాయంగా ఈ అంశం కవర్ చేయబడింది. ఢిల్లీ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ దాఖలు చేసిన అప్పీళ్లను ఇప్పటికే సుప్రీంకోర్టు కొట్టివేసింది.

3. తదనుగుణంగా ఈ అప్పీళ్లను కొట్టివేస్తారు.

4. ఈ కేసుల ప్రత్యేక వాస్తవాలు, పరిస్థితులలో, భూసేకరణ, పునరావాసం మరియు పునరావాసంలో న్యాయమైన పరిహారం మరియు పారదర్శకత చట్టం, 2013 లోని సెక్షన్ 24 (2) కింద మంజూరు చేసిన స్వేచ్ఛను ఉపయోగించుకోవడానికి పిటిషనర్లకు ఒక సంవత్సరం వ్యవధి ఇవ్వబడుతుంది.

5. చట్టంలోని సెక్షన్ 11 కింద నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా ఈ రోజు నుంచి ఏడాది వ్యవధిలో కొత్త భూసేకరణ చర్యలు ప్రారంభించకపోతే, పిటిషనర్లు భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్నట్లయితే, భూమి

యొక్క భౌతిక స్వాధీనం అసలు భూ యజమానికి తిరిగి ఇవ్వబడుతుంది. పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే వాటిని పరిష్కరిస్తారు. ఖర్చులు లేవు."

(నా అభిప్రాయం)

22. 01/07/2016 నాటి ఎస్ ఎల్ పి (సి) సిసి నెంబరు 11422 మరియు 2016 యొక్క 11005 నాటి ఉత్తర్వు ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"ఆలస్యాన్ని క్షమించమనే పిటిషన్ తిరస్కరించ బడింది."

23. బ్లాక్స్ లా డిక్షనరీ ఒక "నిర్ణయాన్ని" "వాస్తవాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, మరియు చట్టపరమైన సందర్భంలో, చట్టం" అని నిర్వచిస్తుంది; "అభిప్రాయం" అనేది "ఒక న్యాయమూర్తి లేదా కోర్టు వారి ముందు విచారించిన లేదా వాదించిన ఒక కారణానికి సంబంధించి తీసుకున్న నిర్ణయానికి సంబంధించిన ప్రకటన, కేసుకు వర్తించే చట్టాన్ని వివరించడం మరియు తీర్పు ఆధారిత కారణాలను వివరించడం"గా నిర్వచించబడింది. ఇది "నిర్ణయం" మరియు "అభిప్రాయం" మధ్య వ్యత్యాసాన్ని ఈ క్రింది విధంగా వివరిస్తుంది: "'నిర్ణయం' తప్పనిసరిగా 'అభిప్రాయం'కు పర్యాయపదం కాదు. కోర్టు నిర్ణయమే దాని తీర్పు. అభిప్రాయం అనేది ఆ తీర్పుకు ఇవ్వబడిన కారణాలు, లేదా న్యాయమూర్తి యొక్క అభిప్రాయాల వ్యక్తీకరణ."

24. "నిర్ణయం" మరియు "అభిప్రాయం" లేదా చట్టం యొక్క దృక్పథం అనే రెండు వ్యక్తీకరణల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు ఈ న్యాయస్థానం ఇలా పేర్కొంది, "అత్యున్నత

న్యాయస్థానం దాని కట్టుబాట్ల పూర్వాపరాల నుండి వైదొలగడానికి సంబంధించిన సూత్రాలు పార్టీల మధ్య తుది తీర్పును పునఃపరిశీలించగల ప్రాతిపదికలకు భిన్నంగా ఉన్నాయని గుర్తుంచుకోవడం అవసరం."

25. ఒక బాధిత పక్షం రివ్యూ పిటిషన్ దాఖలు చేసినప్పుడు, సమీక్షను ఎందుకు మంజూరు చేయకూడదో కారణం చూపమని ప్రత్యర్థి పక్షాన్ని కోరడానికి తగిన ఆధారాలు లేవనే కారణంతో అవతలి పక్షానికి నోటీసు ఇవ్వకుండా దానిని తోసిపుచ్చవచ్చు. ఒకవేళ అవతలి పక్షానికి నోటీసులు జారీ చేస్తే ఇరుపక్షాల వాదనలు విన్న తర్వాత రివ్యూ పిటిషన్ ను అనుమతించాలా, తిరస్కరించాలా అనే విషయాన్ని పరిశీలించాలి. ఆ దశలోనే ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీని ఆదేశించే పరిధికి సంబంధించి రివ్యూ పిటిషన్ నిర్వహణకు అడ్డంకి ఏర్పడిందా అనే అంశాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఆ దశలోనే రివ్యూ పిటిషన్ ను కొట్టివేయాలి. అయితే, తీర్పును లేదా తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి ఆధారం ఉందని సుప్రీంకోర్టు భావిస్తే, సమీక్షించాలని కోరిన ఉత్తర్వులను రీకాల్ చేయడం ద్వారా రివ్యూ పిటిషన్ కు అనుమతించాలి. ఆ తర్వాత ఈ కేసును కోర్టు మెరిట్ ఆధారంగా తిరిగి విచారించాల్సి ఉంటుంది. కేసును తిరిగి విచారించిన తరువాత, కోర్టు అసలు ఉత్తర్వులను ధృవీకరించవచ్చు లేదా సవరించవచ్చు. మునుపటి ఉత్తర్వులను రివర్స్ చేయడం, ధృవీకరించడం లేదా సవరించడం ద్వారా ఒరిజినల్ ఆర్డర్ను భర్తీ చేస్తారు. అందువల్ల మెరిట్ ఆధారంగా ఈ కేసును తిరిగి విచారించే దశలోనే రివ్యూ పిటిషన్ నిర్వహణను నిర్ధారించాల్సి ఉంటుంది. అంటే ఆర్డర్ ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీలో పేర్కొన్న రివ్యూ పిటిషన్ ను కోరడానికి గల కారణాలు ఉన్నాయో లేదో తెలుసుకోవాలి.

26. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 137 ప్రకారం సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులు, ఆదేశాల పునఃసమీక్ష గురించి చెబుతుంది. పార్లమెంటు చేసిన ఏదైనా చట్టం యొక్క నిబంధనలకు లేదా భారత

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 145 కింద చేసిన ఏదైనా నియమానికి లోబడి, సుప్రీంకోర్టు తాను జారీ చేసిన ఏదైనా తీర్పును లేదా ఉత్తర్వులను సమీక్షించే అధికారం కలిగి ఉంటుందని పేర్కొంది. ఏదేమైనా, భారత సుప్రీంకోర్టు తన తీర్పు లేదా ఉత్తర్వులను సమీక్షించే అధికారం (1) పార్లమెంటు చేసిన ఏదైనా చట్టం యొక్క నిబంధనలకు లేదా (2) భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 145 కింద చేసిన ఏదైనా నియమానికి లోబడి ఉంటుంది.

27. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 145 ప్రకారం చేసిన ఎస్సీ రూల్స్, 2013లోని ఆర్డర్ ఎక్స్ఎల్వీఐఐలోని రూల్ 1 ప్రకారం, ఏదైనా సివిల్ కేసులో, ఆర్డర్ ఎక్స్ఎల్విఐఐ రూల్ 1 సిపిసి కింద పేర్కొన్న ఏ ప్రాతిపదికననైనా సమీక్ష ఉంటుంది. అందువల్ల, సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు లేదా ఉత్తర్వులను సమీక్షించే పరిధి మరియు అధికారం ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC యొక్క రూపురేఖలకు పరిమితం చేయబడింది. అంతేకాక, సమీక్షించే అధికారం రాజ్యాంగం ప్రసాదించినప్పటికీ, అందువల్ల ఇది రాజ్యాంగ అధికారం అయినప్పటికీ, ఆ అధికారం పైన పేర్కొన్న సిపిసి మరియు ఎస్ సి నిబంధనలు, 2013 ద్వారా పరిమితం చేయబడింది. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC ప్రకారం బాధిత వ్యక్తి –

i) క్రొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొనడం వల్ల, తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత, బాధిత వ్యక్తికి తెలియకపోవడం లేదా సమీక్ష కోరే వ్యక్తిని డిక్రీ జారీ చేసిన సమయంలో లేదా ఉత్తర్వు జారీ చేసిన సమయంలో అతను హాజరుపరచలేడు, లేదా

ii) రికార్డు ముఖంపై కనిపించే పొరపాటు లేదా దోషం కారణంగా, లేదా

iii) మరేదైనా తగిన కారణం వల్ల, ఈ కోర్టు యొక్క తీర్పు లేదా ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించమని కోరవచ్చు.

28. అందువల్ల, తనను తాను బాధగా భావించే ఏ వ్యక్తి అయినా తీర్పును లేదా ఉత్తర్వును పైన పేర్కొన్న మూడు కారణాలపై మాత్రమే పునఃసమీక్షించాలని కోరగలడు. ఈ కేసులో పిటిషనర్ల తరఫు న్యాయవాది వాదనలు వినిపిస్తూ సమీక్షకు మొదటి, రెండో కారణాలు వర్తించవని పేర్కొన్నారు. పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది మూడో వాదనను వినిపించారు. మూడవ కారణం "మరేదైనా తగిన కారణం వల్ల". సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్న న్యాయస్థానానికి ఈ కారణం సరిపోతుందని ఈ వ్యక్తీకరణ అర్థం కావచ్చు.

29. ప్రస్తుత కేసుల్లో, ఎక్స్ ఎల్ విఐఐ రూల్ 1 సిపిసి యొక్క వివరణ చుట్టూ తిరిగే ఈ రివ్యూ పిటిషన్ల నిర్వహణపై రెండు వైపులా తీవ్రమైన వాదనలు ముందుకు వచ్చాయి. అందువల్ల, నా అభిప్రాయం ప్రకారం, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పు తరువాత ఇచ్చిన తీర్పులను రీకాల్ చేయడం, నిస్సందేహంగా, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి వెలుగులో పునఃసమీక్షించాల్సి ఉంటుంది.

30. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసిని పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, పైన పేర్కొన్న మూడు ప్రధాన కారణాలు ఉన్నాయి, దీని ఆధారంగా ఒక డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు యొక్క సమీక్షను బాధిత వ్యక్తి కోరవచ్చు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఎల్ఏ చట్టం, 2013 లోని సెక్షన్ 24(2) ఉద్దేశానికి, ఉద్దేశానికి విరుద్ధంగా నిర్ణయం తీసుకున్నందున, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన విస్తృత ధర్మాసనం దీనిని తోసిపుచ్చిందని వాదించడానికి "తగిన కారణం" అనే పదానికి ఇక్కడ రివ్యూ పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది చాలా ప్రాముఖ్యత ఇచ్చారు. పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్

తరువాత ఈ కోర్టు ఇచ్చిన అన్ని తీర్పులను సమీక్షించడానికి తగిన కారణం ఉంది. అందువల్ల ఆలస్యమైనా ప్రస్తుత రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి.

31. ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో తీర్పులోని 365 వ పేరాకు సంబంధించి, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లోని ఆదేశాలను, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ను అనుసరించే అన్ని నిర్ణయాలను స్పష్టంగా తోసిపుచ్చారని వాదించారు. అందువల్ల, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో తదుపరి నిర్ణయం వెలుగులో ఆ తప్పుడు నిర్ణయాలన్నింటినీ సమీక్షించడానికి మరియు రీకాల్ చేయడానికి తగిన కారణం ఉంది. అందుకే రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి.

32. పైన పేర్కొన్న సమర్పణను పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు, ఎక్స్ఎల్విఐఐ రూల్ 1 సిపిసిని ఆదేశించడానికి వివరణపై మా ప్రత్యేక దృష్టిని ఆకర్షించినందున ప్రతివాదుల తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది మరియు న్యాయవాది చేసిన వాదనలను కూడా గుర్తుంచుకోవడం అవసరం. తక్షణ కేసులో ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన విస్తృత ధర్మాసనం తదుపరి తీర్పును వెలువరించిందనే కారణంతో తీర్పును పునఃసమీక్షించడాన్ని ఈ వివరణ స్పష్టంగా నిరోధిస్తుందని వాదించారు. కేవలం చట్టానికి సంబంధించిన ప్రశ్నపై ఇలాంటి నిర్ణయం తీసుకున్నప్పుడు, విస్తృత ధర్మాసనం తోసిపుచ్చిన తీర్పులను పునఃసమీక్షించడానికి ఇది ప్రాతిపదిక కాదని వాదించారు. కొట్టివేసిన తీర్పులు ఇప్పటికీ ఆయా తీర్పులకు కట్టుబడి ఉన్నాయని, అవి తుది దశకు చేరుకున్నాయని, సుప్రీంకోర్టు వివరణ దృష్ట్యా వాటిని తిరిగి తెరవడం లేదా సమీక్షించడం కుదరదని పేర్కొంది.

33. ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలకు వివరణను వర్తింపజేస్తూ, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును పూర్తిగా చట్టం యొక్క ప్రశ్నపై తోసిపుచ్చారని, అంతేకాకుండా, పూణే

మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తరువాత వచ్చిన అన్ని ఇతర తీర్పులు కూడా తోసిపుచ్చబడ్డాయని వాదించారు. కానీ ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన విస్తృత ధర్మాసనం తరువాత తీసుకున్న నిర్ణయం ద్వారా పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో నిర్ణయాన్ని తోసిపుచ్చడం పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తరువాత వచ్చిన అన్ని ఇతర నిర్ణయాలను సమీక్షించడానికి మరియు రీకాల్ చేయడానికి కారణం కాదు. తక్షణ కేసుల్లో రివ్యూ పిటిషన్ ను స్వీకరించడాన్ని ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీకి ఇచ్చిన వివరణలో పొందుపరిచారు. అందువల్ల, ఈ సందర్భాల్లో, రివ్యూ పిటిషన్లను తిరస్కరించాలి / కొట్టివేయాల్సి ఉంటుంది.

34. పిటిషనర్ రివ్యూ పిటిషన్కు షీట్ యాంకర్ అయిన "మరే ఇతర తగిన కారణం" అనే పదాన్ని కోడ్లో నిర్వచించలేదు. అయితే కోర్టు తీర్పులు..

(i) చాజ్జు రామ్ వర్సెస్ నేకీ ఎఐఆర్ లో ప్రివీ కౌన్సిల్ 1922 పి.సి. బిశేశ్వర్ ప్రతాప్ సాహి వర్సెస్ పరాత్ నాథ్ ఎఐఆర్ 1934 పి.సి.

(ii) హరి శంకర్ పాల్ వర్సెస్ అనంత్ నాథ్ మిట్టర్ ఎఐఆర్ 1949 ఎఫ్ సి 106 లోని ఫెడరల్ కోర్టు, మరియు,

(iii) మోరన్ మార్ బస్సెలియోస్ కాథలిక్కోస్ వర్సెస్ మోస్ట్ రెవరెండ్ మార్ పౌలోస్ అథనాసియస్ ఎఐఆర్ 1954 ఎస్ సి 526 లోని ఈ కోర్టు పదాలు "నిబంధనలలో పేర్కొన్న వాటికి సమానమైన కారణాలకు తగిన కారణం" అని పేర్కొంది.

35. చజ్జు రామ్ వర్సెస్ నేకీ (సుప్ర) కేసులో తీర్పును తప్పుగా వివరించారనే కారణంతో పునఃసమీక్ష కుదరదని ప్రివీ కౌన్సిల్ అభిప్రాయపడింది. అంతేకాక, చట్టానికి భిన్నమైన నిర్ణయానికి రావాల్సిందని అభిప్రాయపడినందున సమీక్షకు ఆదేశించే అధికారం కోర్టుకు లేదు. ఒక నిర్ణయం చట్టపరంగా తప్పుగా ఉంటే అది సమీక్షకు ఆదేశించడానికి కారణం కాదని కూడా అభిప్రాయపడింది. ఒకవేళ కోర్టు ఒక అంశాన్ని తప్పుగా నిర్ణయిస్తే, ఆ పొరపాటు రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించదు లేదా దానికి సారూప్యంగా కూడా ఉండదు. అందువల్ల, తరువాతి సంఘటనలు లేదా తదుపరి కేసులో కోర్టు భిన్నమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకున్న వాస్తవం సమీక్షను మంజూరు చేయడానికి తగిన కారణం కాదు (ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసికి వివరణ ద్వారా).

36. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC లోని "ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం కొరకు" అనే పదం పైన పేర్కొన్న రెండు కారణాలు (i) మరియు (ii) అయిన XLVII రూల్ 1 CPC యొక్క మునుపటి భాగంలో రాని అనేక పరిస్థితులు లేదా పరిస్థితులను దాని పరిధిలోకి మరియు పరిధి పరిధిలోకి తీసుకునేంత విస్తృతమైనది. ఈ నిబంధనకు వివరణ ఒక తీర్పును క్షేత్రస్థాయిలో సమీక్షించడానికి ప్రాతిపదికగా "మరేదైనా తగిన కారణం కోసం" అనే పదానికి మినహాయింపును ఇస్తుంది (iii).

వివరణ మినహాయింపు స్వభావంలో ఉండటం అనేది ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC లో "ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం కొరకు" అనే వ్యక్తీకరణ పరిధికి వెలుపల చదవాలి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, చట్టానికి సంబంధించిన ఒక అంశంపై, ఒక ఉన్నత న్యాయస్థానం (తక్షణ కేసులో పెద్ద బెంచ్) యొక్క తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా కోర్టు యొక్క నిర్ణయాన్ని తిప్పికొట్టి, ఆ తరువాతి నిర్ణయం ఆధారంగా దానిని తిరిగి తెరిస్తే, అందులోని పక్షాల మధ్య కూడా కోర్టు యొక్క తీర్పుల తుది నిర్ణయం ఉండదు.

అందువల్ల, ఒక తప్పుడు తీర్పు లేదా ఉత్తర్వు కూడా ఆ తరువాత ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తదుపరి తీర్పులో తారుమారైనప్పటికీ, అది పక్షాలకు కట్టుబడి ఉంటుందని గమనించబడింది. లేకపోతే, గందరగోళం ఏర్పడుతుంది మరియు ప్రజా విధానానికి విరుద్ధమైన కోర్టు యొక్క ఏ నిర్ణయానికీ తుది నిర్ణయం ఉండదు. ప్రస్తుత చట్టం ప్రకారం సమర్ధవంతమైన అధికార పరిధి గల న్యాయస్థానం ఇచ్చే తీర్పులు ఆ తీర్పులోని పక్షాలకు కట్టుబడి ఉంటాయి. ఆ తీర్పు తరువాత మరే ఇతర కేసులోనైనా ఉన్నత న్యాయస్థానం తదుపరి తీర్పు ద్వారా తోసిపుచ్చినంత మాత్రాన, అటువంటి తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి అది ప్రాతిపదిక కాజాలదు.

37. ఈ సందర్భంలో, XLVII రూల్ 1 CPC ని ఆర్డర్ చేయడానికి వివరణ యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని విస్మరించలేము మరియు దానిని నొక్కి చెప్పాల్సిన అవసరం ఉంది. నా దృష్టిలో, XLVII రూల్ 1 CPC ని ఆర్డర్ చేయడానికి వివరణ "మరేదైనా తగిన కారణం కోసం" అనే పదానికి మినహాయింపు స్వభావంలో ఉంది. దీని అర్థం, ఒక కోర్టు దృష్టిలో, ఒక తీర్పును సమీక్షించడానికి తగిన కారణం ఉంటే, అది XLVII రూల్ 1 CPC యొక్క వివరణలో పొందుపరచబడిన భూమి/కారణంపై ఉండదు. అందువలన, వివరణలో పేర్కొన్న పరిస్థితులు మినహాయింపుగా ఉంటాయి మరియు "మరేదైనా తగిన కారణం కోసం" పరిధి మరియు పరిధికి వెలుపల ఉంటాయి.

38. సెక్షన్ లోని వస్తువు, కంటెంట్ తో పాటు పదాల అర్థాన్ని వివరించడానికి కొన్నిసార్లు ఒక విభాగానికి వివరణ జతచేయబడుతుంది. ఒక వివరణను ప్రధాన చట్టం యొక్క పరిధి నుండి లేదా దానిలో సంభవించే కొన్ని పదాల అర్థం నుండి మినహాయించడానికి లేదా లోపల ఏదైనా చేర్చడానికి జోడించవచ్చు. సెక్షన్ పరిధి నుండి కొన్ని రకాలు లేదా వర్గాన్ని మినహాయించే ప్రతికూల వివరణ

కూడా మినహాయించిన రకాలను పక్కనపెట్టిన వర్గం దానిలో చేర్చబడిందని చూపించే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండవచ్చు. వై.పి.చావ్లా అండ్ అదర్స్ వర్సెస్ ఎమ్.పి.తివారీ మరియు మరో ఎ.ఐ.ఆర్ 1992 ఎస్.సి 1360 ద్వారా ప్రధాన విభాగానికి ఒక షరతుగా ఉపయోగపడటానికి ఒక వివరణను కూడా జోడించవచ్చు. ఒక వివరణ ఒక నిబంధన స్వభావంలో ఉన్నప్పుడు, సాధారణ నిబంధన నుండి ప్రత్యేక కేసులను తొలగించడానికి మరియు వాటిని ప్రత్యేకంగా అందించడానికి ఇది ఉపయోగించబడుతుంది. 1976 సంవత్సరంలో చేసిన సవరణ ద్వారా తక్షణ సందర్భంలో XLVII రూల్ 1 సిపిసిని ఆర్డర్ చేయడానికి వివరణ చేర్చబడినందున కొన్నిసార్లు ఒక అనుమానాస్పద అంశాన్ని స్పష్టం చేయడానికి వివరణ జోడించబడుతుంది. [ఆధారం: జి.పి.సింగ్ గారి "స్టాట్యూటరీ ఇంటర్ ప్రిటేషన్ సూత్రాలు" - 15 వ ముద్రణ).

39. నిర్దిష్ట కేసులకు సంబంధించిన క్లాజును నిరోధించడానికి ఉద్దేశించిన మినహాయింపు స్వభావం కూడా ఉంది. తక్షణ కేసులో వివరణ ఒక నిబంధన స్వభావంలో ఉండటం అనేది ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC లో పేర్కొన్న దానికి అర్హత లేదా మినహాయింపు నిబంధన, ఇది సమీక్షను కోరడానికి కారణాలను తెలియజేస్తుంది. అందువల్ల, నిబంధన యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ఉద్దేశ్యం దాని పూర్తి ప్రభావాన్ని ఇవ్వాలి. వివరణ యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ఉద్దేశ్యం ఈ క్రింది మూడు సూక్తులకు సంబంధించినది కావచ్చు:

(i) నేమో డెబెట్ బిస్ వెక్సారీ ప్రో ఉనా మరియు ఈడెమ్ కాసా (ఒకే కారణం కోసం ఏ వ్యక్తిని రెండుసార్లు బాధించకూడదు);

(2) వడ్డీ పునఃపరిశీలన (ఒక వ్యాజ్యానికి ముగింపు పలకడం రాష్ట్ర ప్రయోజనాల దృష్ట్యా); మరియు

(iii) న్యాయవిచారణ అనుకూల ఆక్సిపిటర్ (న్యాయపరమైన నిర్ణయం సరైనదిగా అంగీకరించాలి).

వ్యాజ్యాలకు ముగింపు పలకాలని, లేకపోతే వ్యక్తుల హక్కులు అంతులేని గందరగోళంలో ఉంటాయని, న్యాయం దెబ్బతింటుందని ఈ సూక్తులు సూచిస్తున్నాయి.

40. అదే సమయంలో, "మరేదైనా తగిన కారణం కోసం" సమీక్షా అధికారాన్ని ఉపయోగించడం అందులోని నిబంధనలో పేర్కొన్న రెండు కారణాలకు సారూప్యంగా ఉండాలని ఒక వరుస నిర్ణయాలు ఉన్నాయి, అవి: -

1) క్రొత్త మరియు ముఖ్యమైన విషయం లేదా సాక్ష్యాలను కనుగొన్న తరువాత, తగిన శ్రద్ధ వహించిన తరువాత, ఆజ్ఞ జారీ చేయబడినప్పుడు లేదా ఉత్తర్వు జారీ చేయబడిన సమయంలో అతని చేత తయారు చేయబడని లేదా సమర్పించబడని వ్యక్తి; లేదా

2) రికార్డు ముఖంగా కనిపించే ఏదైనా పొరపాటు లేదా దోషం కారణంగా.

41. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి యొక్క వివరణ ఏమిటంటే, కోర్టు యొక్క తీర్పు ఆధారంగా ఉన్న ఒక చట్టం యొక్క నిర్ణయం మరే ఇతర కేసులోనైనా ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా రివర్స్ చేయబడింది లేదా సవరించబడింది అనే వాస్తవం అటువంటి తీర్పు యొక్క సమీక్షకు ప్రాతిపదిక కాదు. అందువలన, ఒక న్యాయస్థానము తన తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి బార్ ఉంటుంది, దానికంటే ఉన్నతమైన కోర్టు తరువాత చట్టానికి సంబంధించిన ఒక ప్రశ్నపై ఒక తీర్పును తిప్పికొట్టినప్పుడు లేదా సవరించినప్పుడు. ఈ కోర్టుకు సంబంధించినంత వరకు, ఉన్నత

న్యాయస్థానం అంటే ఈ కోర్టు యొక్క విస్తృత బెంచ్ అని అర్థం, ఇది సమీక్షించాలని కోరిన తీర్పులకు విరుద్ధంగా తీర్పు లేదా ఉత్తర్వులను జారీ చేస్తుంది.

42. అయితే పన్నుల విషయంలో మాత్రం పరిస్థితి కాస్త భిన్నంగా ఉంటుంది. భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2006) 3 ఎస్ సిసి 1 లో, నిర్ణయం యొక్క పూర్వ విలువను ప్రశ్నార్థకం చేసే తరువాతి కాలంలో ఒక నిర్ణయాన్ని ఉల్లంఘించడం జరుగుతుందని గమనించబడింది. మన న్యాయ వ్యవస్థలో, ఉన్నత అధికార పరిధి లేదా బలం ఉన్న న్యాయస్థానానికి ఇది తెరిచి ఉంటుంది, అంతకు ముందు తక్కువ బలం ఉన్న బెంచ్ యొక్క నిర్ణయం అటువంటి నిర్ణయాన్ని తోసిపుచ్చే అధికారంగా పనిచేస్తుంది. అయితే ఈ తీర్పు పార్టీలపై మునుపటి అభిప్రాయానికి కట్టుబడి ఉండే స్వభావాన్ని దెబ్బతీయడానికి పని చేయదు. అందులో రెస్ జ్యుడికేటా సూత్రం కొనసాగుతుంది. అయితే అంతకు ముందు సంవత్సరం మాదిరిగానే అదే అంశానికి సంబంధించిన తదుపరి సంవత్సరానికి సంబంధించిన పన్ను కేసుల్లో, కేసు గుర్తించదగినదా లేదా నిర్దిష్టంగా ఉన్నట్లయితే కోర్టు వ్యక్తీకరించిన అభిప్రాయానికి భిన్నంగా ఉండవచ్చు.

43. పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది తమ వాదనలతో పాటు సమాధానాల్లో కింది తీర్పులను ఆధారపడ్డారు.

(ఎ) మథుర ప్రసాద్ సర్జూ జైస్వాల్ వర్సెస్ దోస్సీబాయి ఎన్.బి.జీజీభోయ్ (సుప్ర) అనేది కోర్టు అధికార పరిధికి సంబంధించిన ప్రశ్న, ఇది చివరికి కోర్టు యొక్క తప్పుడు నిర్ణయం ద్వారా నిర్ణయించబడిందని భావించలేము. చట్టాన్ని తప్పుగా అర్థం చేసుకోవడం ద్వారా కోర్టు తనకు అధికార పరిధి లేదని భావిస్తే, ఆ ప్రశ్న న్యాయవిచారణగా పనిచేయదని గమనించబడింది. అదేవిధంగా, ఒక

తప్పుడు నిర్ణయం ద్వారా, కోర్టు తనకు శాసనం కింద లేని అధికార పరిధిని స్వీకరిస్తే, తదుపరి వ్యాజ్యంలో చర్యకు కారణం ఒకటేనా లేదా మరేదైనా కాదా అనే ప్రశ్న పక్షాల మధ్య న్యాయవిచారణగా పనిచేయదు, ఎందుకంటే ఆ నిర్ణయాలను నిర్ణయాత్మకమైనవిగా పరిగణిస్తే, అది కోర్టు అధికార పరిధికి సంబంధించిన పార్టీలకు వర్తించే ప్రత్యేక చట్ట నియమం యొక్క హోదాను తీసుకుంటుంది. శాసనసభ ప్రకటించిన నియమం.. అందులో ఉన్న వివాదం రెస్ జ్యుడికేటా సిద్ధాంతం నేపథ్యంలో ఉన్నందున ఈ నిర్ణయంపై ఆధారపడటం జరిగింది, దీనిలో, ఒక సమస్యపై మాత్రమే మునుపటి నిర్ణయం రెస్ జ్యుడికేటా అని గమనించబడింది. మునుపటి నిర్ణయం న్యాయవిచారణ అని చెప్పినప్పుడు, క్లెయిమ్ చేయబడిన హక్కు తీర్పు ఇవ్వబడింది మరియు మళ్లీ అదే పార్టీల మధ్య పోటీలో ఉంచబడదు. సమస్యలో ఉన్న ఒక అంశంపై మునుపటి నిర్ణయం సమ్మిళిత నిర్ణయమని, చట్టంపై నిర్ణయం హక్కులకు పునాదిగా ఉన్న వాస్తవాలపై నిర్ణయం నుండి వేరు చేయబడదని కూడా గమనించబడింది. ఒక చట్టం యొక్క సమస్యపై ఒక నిర్ణయం అదే పక్షాల మధ్య తదుపరి విచారణలో పునఃసమీక్షగా ఉంటుంది, తదుపరి ప్రొసీడింగ్ యొక్క చర్య యొక్క కారణం మునుపటి ప్రొసీడింగ్ లో మాదిరిగానే ఉంటే, కానీ చర్య యొక్క కారణం భిన్నంగా ఉన్నప్పుడు లేదా చట్టం మునుపటి నిర్ణయం నుండి సమర్థవంతమైన అథారిటీ ద్వారా మార్చబడినప్పుడు కాదు, మునుపటి విచారణను విచారించే కోర్టు అధికార పరిధికి సంబంధించినది లేదా చట్టం ద్వారా నిషేధించబడిన లావాదేవీ చెల్లుబాటు అవుతుందని మునుపటి నిర్ణయం ప్రకటించినప్పుడు. కాబట్టి, ఈ కేసుల్లో ఇరుపక్షాల మధ్య తదుపరి విచారణ ప్రారంభమైతే, ఈ రివ్యూ పిటిషన్లలో ఇచ్చిన తీర్పు ప్రకారం తీసుకున్న నిర్ణయం పార్టీలకు కట్టుబడుతుంది. దీని అర్థం పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లోని పార్టీల మధ్య తీసుకున్న నిర్ణయం లేదా పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్

తరువాత తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని సమీక్షించవచ్చు లేదా పునఃసమీక్షించవచ్చు లేదా తరువాత ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ను తోసిపుచ్చారు మరియు పిటిషనర్ల తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. ఇది ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC లోని వివరణకు విరుద్ధంగా ఉంటుంది.

(బి) అదేవిధంగా, ఆదాయపు పన్ను అసిస్టెంట్ కమిషనర్, రాజ్ కోట్ వర్సెస్ సౌరాష్ట్ర కచ్ స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజ్ లిమిటెడ్ (సుప్రా) పై ఆధారపడింది. గతంలో ఉన్నత న్యాయస్థానం వెలువరించిన తీర్పును ఆదాయపు పన్ను అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ పట్టించుకోలేదు. అందువల్ల, పై ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చిన తీర్పును పరిగణనలోకి తీసుకోనందున రికార్డులో పొరపాటు స్పష్టంగా కనిపించిందని గమనించారు. అందువల్ల ఆదాయపు పన్ను చట్టం 1961 లోని సెక్షన్ 254(2) ప్రకారం దీన్ని సరిదిద్దుకోవచ్చు.

పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ నిర్ణయించినప్పుడు ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ యొక్క తీర్పు లేనందున పై నిర్ణయం తక్షణ కేసులో కూడా వర్తించదు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో విస్తృత ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పు పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పుకు ముందు కాదు, తర్వాత. 08.02.2018 నాటి పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పు మరియు నిర్ణయం 06.03.2020 న ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో తీర్పు వెలువడే వరకు కొనసాగింది. అందువల్ల, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలో తీర్పు తదుపరి నిర్ణయం కావడంతో, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును సమీక్షించడానికి మరియు రీకాల్ చేయడానికి దారితీయదు, పైన పేర్కొన్న కేసును అనుసరించి, తదుపరి కేసులో పుణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును కొట్టివేశారు, అంటే ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ.

(సి) శకుంతలా దేవి వర్సెస్ కమలా (2005) 5 ఎస్ సిసి 390 లో, అప్పటి మాదిరిగానే చట్టం ఆధారంగా డిక్లరేషన్ డిక్రీ మంజూరు చేయబడింది, అనగా డిక్లరేషన్ డిక్రీ ఆమోదించబడిన తేదీ. కానీ ఆ తర్వాతి దావాలో అదే పక్షాల మధ్య రెండవ డిక్లరేషన్ డిక్రీ జారీ అయ్యే సమయానికి, ఈ కోర్టు హిందూ వారసత్వ చట్టం, 1956 లోని సెక్షన్ 14 కింద చట్టాన్ని ప్రకటించింది, ఈ నిబంధన ప్రకారం మహిళల ఆస్తి విస్తరించబడుతుంది. రెండవ డిక్లరేషన్ డిక్రీ తేదీలోని చట్టం ఈ కోర్టు ఇంతకు ముందు చేసిన చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉన్నందున, మొదటి దావాలోని మునుపటి డిక్రీ ఒకే పక్షాల మధ్య వేర్వేరు కార్యాచరణపై రెండవ దావాను పరిశీలిస్తున్నప్పుడు కూడా అదే పక్షాల మధ్య న్యాయవిచారణగా పనిచేయదు. అందువల్ల, పై పరిస్థితులలో, రెస్ జ్యుడికేటా సూత్రం వర్తించదు. రెస్ జ్యుడికేటా సూత్రం నేపథ్యంలో, రెస్ జ్యుడికేటాకు ప్రాతిపదికగా చేయాలని కోరిన మునుపటి డిక్లరేషన్ డిక్రీని కోర్టు పరిధి లేకుండా లేదా ఆ సమయంలో ఉన్న చట్టానికి విరుద్ధంగా ఇచ్చినట్లయితే, ఈ అంశం పునఃపరిశీలనకు వస్తుందని ఈ కోర్టు గమనించింది. అటువంటి మునుపటి డిక్లరేషన్ డిక్రీని ఏదైనా ప్రత్యేక చట్టం ద్వారా రక్షించబడకపోతే తదుపరి కేసులో న్యాయవిచారణగా పరిగణించలేము. అందువల్ల, తదుపరి దావా మునుపటి డిక్లరేషన్ డిక్రీపై ఆధారపడి ఉంటే మరియు అటువంటి డిక్రీ దాని చట్టబద్ధత గురించి రెండవ దావాను పరిగణనలోకి తీసుకునే సమయంలో ఉన్న చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉంటే లేదా అటువంటి డిక్రీని మంజూరు చేయడానికి అధికార పరిధి లేని కోర్టు ఇచ్చిన డిక్రీ అని ఈ కేసులో పేర్కొన్నారు. సెక్షన్ 11 సిపిసి కింద రెస్ జ్యుడికేటా యొక్క సూత్రాలు ఆకర్షించబడవు. మునుపటి దావాలో మంజూరు చేయబడిన వాది ఆధారపడిన డిక్లరేషన్ డిక్రీ మంచి చట్టంపై ఆధారపడి లేదని లేదా అటువంటి డిక్రీని మంజూరు చేసే కోర్టుకు అటువంటి డిక్రీని మంజూరు చేసే పరిధి లేదని నిరూపించడానికి రెండవ దావాలో ప్రతివాదికి స్వేచ్ఛ ఉంటుంది. పైన

పేర్కొన్న కేసులో, మొదటి దావాలో ఇంతకు ముందు పొందిన డిక్లరేషన్ డిక్రీ ఆధారంగా దావా ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి రెండవ దావా దాఖలు చేయబడింది, ఇది రెండవ దావాను పరిగణనలోకి తీసుకున్న సమయంలో అమలులో ఉన్న చట్టం ప్రకారం చట్టబద్ధమైన డిక్రీగా కనుగొనబడలేదు.

పైన పేర్కొన్న నిర్ణయం ప్రస్తుత కేసుకు వర్తించదు, ఎందుకంటే పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పు ఆధారంగా ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులను పునఃసమీక్షించాలని కోరుతూ రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి, తరువాత ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని ఈ కోర్టు స్వచ్ఛమైన చట్టం యొక్క ప్రశ్నపై కొట్టివేసింది మరియు రివ్యూ పిటిషన్లు ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి వివరణతో దెబ్బతిన్నాయి. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు ఆధారంగా ఉపశమనం కోరుతూ హైకోర్టులో కొత్తగా పిటిషన్ దాఖలు చేసిన కేసు ఇది కాదు. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో తదుపరి తీర్పుతో తోసిపుచ్చబడిన పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పు ఆధారంగా ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులు/ ఉత్తర్వులను పునఃసమీక్షించడానికి ఈ కోర్టు ముందు ఈ రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలు చేయబడ్డాయని నొక్కిచెప్పడం అవసరం. XLVII రూల్ 1 CPC యొక్క వివరణలో ఉన్న బార్ దృష్ట్యా ఈ రివ్యూ పిటిషన్ లు నిర్వహించబడవని నా అభిప్రాయం.

(డి) పిటిషనర్ల తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది ఈ కేసుల్లో సమీక్షకు ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీలో లభించిన 'తగిన కారణం' అనే పదాన్ని ఆధారం చేసుకున్నారు. ఈ విషయంలో భారత క్రికెట్ నియంత్రణ మండలి వర్సెస్ నేతాజీ క్రికెట్ క్లబ్ పై ఆయన దృష్టి సారించారు, దీనికి తగిన కారణం ఉంటే సమీక్ష కోసం దరఖాస్తును కూడా నిర్వహించవచ్చని గమనించారు. తగిన కారణం ఏమిటనేది

కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఈ కేసులో, మోరాన్ మార్ బస్సెలియోస్ కాథలిక్కోస్ వర్సెస్ మోస్ట్ రెవరెండ్ మార్ పాలోస్ అథనాసియస్ (సుప్రా) కేసులో ప్రివీ కౌన్సిల్ ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆధారపడి ఉంది, సమీక్ష యొక్క అనువర్తనంలో పరిమితులను వివరిస్తుంది మరియు "ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం" అనే పదానికి "ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం" అనే పదానికి "కనీసం నియమంలో పేర్కొన్న వాటికి సమానమైన ప్రాతిపదికపై తగిన కారణం" అని అర్థం అని గమనించబడింది.

నేతాజీ క్రికెట్ క్లబ్ (సుప్రా)లో, ఈ కోర్టుకు ఇచ్చిన హామీ యొక్క స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో తప్పు ఉందని ఈ కోర్టు గుర్తించింది, అందువల్ల, ఈ కోర్టు ముందు ఇచ్చిన హామీ యొక్క స్వభావం మరియు ఉద్దేశ్యంలో తప్పును అంగీకరించడం ద్వారా సమీక్ష దరఖాస్తును స్వీకరించారు. పైన పేర్కొన్న వాస్తవిక మ్యాట్రిక్స్ లో రివ్యూ పిటిషన్ ను విచారణకు స్వీకరించారు.

(ఇ) ఇదే సందర్భంలో, లిల్లీ థామస్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2000) 6 ఎస్ సిసి 224 ను ప్రతిపాదించవచ్చు, దీనిలో సమీక్షించే అధికారం మారువేషంలో విజ్ఞప్తి కాదు, అది చట్టం యొక్క జీవి మరియు అంతర్లీన శక్తి కాదు. ఈ సందర్భంలో, ఉపశమనాన్ని తదనుగుణంగా రూపొందించడానికి తదుపరి సంఘటనను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం గురించి ప్రశ్న ఉంది. కోర్టు తన సమీక్షా అధికార పరిధిని ఉపయోగించేటప్పుడు, తన తప్పును సరిదిద్దుకునే ఉద్దేశ్యంతో తదుపరి సంఘటనను పరిగణనలోకి తీసుకోవచ్చని పేర్కొంది. బాగా గుర్తించబడిన సమానత్వ సూత్రంలో వ్యక్తీకరించబడిన కోర్టు యొక్క చర్య కారణంగా ఒక పక్షం బాధపడదు, అనగా ఆక్టస్ క్యూరీ నెమినెమ్ గ్రావాబిట్, అంటే కోర్టు యొక్క చర్య ఏ వ్యక్తికీ పక్షపాతం చూపదు. ఈ సూత్రం న్యాయం

మరియు సద్బుద్ధిపై ఆధారపడి ఉంటుంది, లేకపోతే ఒక వ్యక్తి తాను చేయలేని పనిని చేయవలసి ఉంటుంది, దీనిని చట్టం అనుమతించదు (లెక్స్ నాన్ కాగ్ మరియు ఇంపాజిబిలిటీ). అన్యాయానికి దారితీసిన కోర్టు పొరపాటు జరిగినప్పుడు పై ప్రతిపాదన "మరేదైనా తగిన కారణం" పరిధిలోకి వస్తుంది. XLVII రూల్ 1 CPC ని ఆర్డర్ చేయడానికి వివరణ పరిధిలోకి వచ్చే పరిస్థితిని ఇది తీసుకోదు, ఇది ఇప్పటికే గమనించినట్లుగా, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC కి మినహాయింపు. అందువల్ల, పైన పేర్కొన్న తీర్పు కేసులకు వర్తించదు.

44. పైన పేర్కొన్న కేసులు తమ స్వంత వాస్తవాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి మరియు వివరణ స్వభావంలో ఉన్న మినహాయింపు పరిధిలోకి రావు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును అనుసరించి, ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో దానిని కొట్టివేసే వరకు ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును నిలుపుదల చేయడానికి రివ్యూ పిటిషన్ దాఖలు చేసిన తక్షణ కేసులో పైన పేర్కొన్న తీర్పులు ఒక ఉదాహరణ కాజాలవు. ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 లో ఇవ్వబడ్డ వివరణను పరిగణనలోకి తీసుకొని, ఈ కేసుల్లో CPC సమీక్ష అనుమతించబడదు.

45. ఈ కేసులో నేను తీసుకోదలుచుకున్న అభిప్రాయానికి మద్దతుగా ఈ దశలో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన కొన్ని తీర్పులను ప్రస్తావించవచ్చు.

ఎ) హరిదాస్ దాస్ వర్సెస్ ఉషారాణి బానిక్ (2006) 4 ఎస్ సిసి 78 లో, కేసును తిరిగి విచారించడానికి రివ్యూ పిటిషన్ ను అనుమతించడానికి ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసిలో సూచించిన పారామీటర్లలో ఒకటి "రికార్డు ముఖంలో కనిపించే ఏదైనా తప్పు లేదా దోషం లేదా మరేదైనా తగిన కారణం వల్ల" అని గమనించబడింది. నియమం యొక్క మొదటి భాగం దరఖాస్తుదారునికి

ఆపాదించబడిన పరిస్థితి గురించి మరియు తరువాత స్పష్టంగా తప్పు లేదా రెండు నిర్ధారణలు సాధ్యం కాని న్యాయ చర్య గురించి వివరిస్తుంది. ఒక పక్షం కేసు యొక్క అన్ని అంశాలను హైలైట్ చేయనందున లేదా బహుశా వాటిని మరింత బలంగా వాదించి ఉండవచ్చు మరియు / లేదా కోర్టుకు కట్టుబడే పూర్వాపరాలను ఉదహరించి తద్వారా అనుకూలమైన తీర్పును అనుభవించి ఉండవచ్చు కాబట్టి వారిద్దరూ వివాదాన్ని పునఃపరిశీలించలేదు. సమీక్షించడానికి అధికార పరిధిని పొందడానికి రికార్డు ముఖంలో కనిపించే పొరపాటు కేవలం రికార్డును చూసిన తర్వాత ఒకరికి కలిగే పొరపాటుగా ఉంటుందని, దీనికి దీర్ఘకాలిక తార్కిక ప్రక్రియ అవసరం లేదని స్పష్టంగా గమనించబడింది.

బి) వాస్తవానికి తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 1964 ఎస్సీ 1372: (1964) 5 ఎస్సీఆర్ 174 లో కేవలం తప్పుడు నిర్ణయానికి, 'పొరపాటు స్పష్టంగా కనిపించే' నిర్ణయానికి మధ్య వ్యత్యాసం ఉందని గమనించారు. సమీక్ష అనేది తప్పు నిర్ణయాన్ని సరిదిద్దే ముసుగులో అప్పీలు కాదు, కానీ తప్పును ఎత్తి చూపగలరనే విస్తృతమైన వాదన లేకుండా కేవలం పేటెంట్ దోషానికి మాత్రమే ఉంటుంది, అందువల్ల, రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే తప్పును బహిర్గతం చేస్తారు.

సి) యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ మొహమ్మద్ పై కూడా రిలయన్స్ ను ఉంచవచ్చు. నయ్యర్ ఖలీల్ (2000) 9 ఎస్ సిసి 252, దీనిలో త్రిసభ్య బెంచ్ తీర్పును అనుసరించి ఒక ఉత్తర్వు జారీ చేయబడి, ఆ సమయంలో త్రిసభ్య బెంచ్ నిర్ణయం కలత చెందకపోతే, భవిష్యత్తులో లేదా తరువాత రాజ్యాంగ ధర్మాసనం విరుద్ధమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకుంటే, అది తదుపరి తీర్పు అవుతుంది, ఇది ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి వివరణ దృష్ట్యా సమీక్షకు ప్రాతిపదిక కాజాలదు.

డి) అదేవిధంగా, శాంతి దేవి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హరియాణా (1999 యొక్క RP Dy. నం. 1249) లో సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 14608 (1999) 5 SCC 703 లో నివేదించినట్లుగా, ఈ కోర్టు తీర్పును మరో కేసులో తోసిపుచ్చిన వాదనను తోసిపుచ్చింది. అనాలోచిత జాప్యం, మెరిట్ ఆధారంగా రివ్యూ పిటిషన్ ను కొట్టివేశారు.

ఇ) ఉషా భారతి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తరప్రదేశ్ (2014) 7 ఎస్ సిసి 663 కేసులో, సుప్రీంకోర్టు తన సమీక్షా అధికారాన్ని ఉపయోగించి తగిన కేసులో కేసును పునఃప్రారంభించి మొత్తం కేసును తిరిగి విచారించవచ్చని, అయితే అలా చేసేటప్పుడు కోర్టు ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసిలో ఉన్న నిబంధనలతో పాటు సుప్రీంకోర్టు రూపొందించిన నిబంధనల గురించి తెలుసుకోవాలని అభిప్రాయపడింది. అందువలన, అన్యాయానికి గురయ్యే అసాధారణ కేసులను పరిష్కరించడానికి శాసనసభ ఉద్దేశపూర్వకంగా XLVII రూల్ 1 సిపిసిలో "మరేదైనా తగిన కారణం కోసం" అనే పదాన్ని ఉపయోగించింది.

46. కింది సంబంధిత తీర్పులను కూడా ఈ దశలో చర్చించవచ్చు.

(ఎ) గుజరాత్ రాష్ట్రం మరియు ఎ.ఎన్.ఆర్ లపై రిలయన్స్ ఉంచవచ్చు. వర్సెస్ జస్టిస్ ఆర్.ఎ.మెహతా (రిటైర్డ్) (2013) 3 ఎస్.సి.సి 1, దీనిలో ఈ కోర్టు యొక్క అనేక మునుపటి తీర్పులను అనుసరించి, ఒక నిర్ణయం "తప్పుగా వాదించబడినందున, తగినంతగా పరిగణించబడలేదు లేదా తప్పుగా తర్కించబడినంత మాత్రాన" దాని అధికారాన్ని కోల్పోదని గమనించబడింది.

(బి) నిజానికి మదన్ మోహన్ పాఠక్ & ఎ.ఎన్.ఆర్. వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా ఏఐఆర్ 1978 ఎస్సీ 803; (1978) 2 ఎస్ సిసి 50, కలకత్తా హైకోర్టు తీర్పును అనుసరించి పార్లమెంటు ఒక చట్టాన్ని రూపొందించడం వల్ల ఆ తీర్పు యొక్క కట్టుబాటు ప్రభావాన్ని తొలగిస్తుందా అనే ప్రశ్నను ఈ కోర్టు యొక్క ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం పరిగణనలోకి తీసుకుంది. ఆ సందర్భంలో కలకత్తా హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై దాఖలైన అప్పీలును ఈ కోర్టు ముందుకు తీసుకురాకుండా, ఆ తీర్పును ఫైనల్ చేయడానికి అనుమతించారు. కలకత్తా హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు తర్వాత వెలువరించిన చట్టంలో దాని ప్రభావాన్ని రద్దు చేసే లేదా తీర్పును రద్దు చేసే లేదా దాని యొక్క కట్టుబాటు స్వభావాన్ని తొలగించే ఏదీ లేదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఈ పరిస్థితుల్లో, ఆ కేసులో భాగస్వామిగా ఉన్న లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ తన మూడవ తరగతి మరియు నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులకు 1975-1976 సంవత్సరానికి నగదు బోనస్ చెల్లించడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది, ఎందుకంటే ఆ తీర్పు ఆధారంగా పార్లమెంటు ఒక చట్టాన్ని ఆమోదించినప్పటికీ ఆ తీర్పు ద్వారా విధించిన బాధ్యతల నుండి విముక్తి పొందలేదు. కలకత్తా హైకోర్టు దానికి కట్టుబడి ఉన్న పక్షాలకు కట్టుబడి ఉంది.

(సి) ఇంకా, నీలిమా శ్రీవాస్తవ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తరప్రదేశ్ (2021) ఎస్సిసి ఆన్లైన్ 610 లో, కర్ణాటక రాష్ట్ర కార్యదర్శి వర్సెస్ ఉమాదేవి (3) (2006) 4 ఎస్సిసి 1 ("ఉమా దేవి 3") గురించి ప్రస్తావించారు, దీనిలో రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఇలా పేర్కొంది, "ఈ నిర్ణయంలో నిర్ణయించిన సూత్రానికి విరుద్ధమైన నిర్ణయాలు కూడా ఉన్నాయి. లేదా ఇక్కడ మనం ఉంచినదానికి విరుద్ధంగా ఏ దిశలో నడుస్తాయో, ఆ దిశలు ఉదాహరణగా దాని స్థితికి భంగం కలిగిస్తాయి." ఉమాదేవి నిర్ణయంలో నిర్ణయించిన సూత్రాలకు విరుద్ధంగా గతంలో తీసుకున్న నిర్ణయాలను ఒక ఉదాహరణగా

పరిగణించలేమని పైన పేర్కొన్న పరిశీలనల సారాంశం అని నీలిమ శ్రీవాస్తవలో గమనించారు. అంటే ఉమాదేవి కేసులో తుది దశకు చేరుకుని, పార్టీల మధ్య పరస్పర సంబంధం కలిగివున్న సమర్థవంతమైన కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును అమలు చేయాల్సిన అవసరం లేదని కాదు. గతంలో ఏ సూత్రాల ఆధారంగా తీర్పు ఇచ్చారో, ఆ తర్వాతి ఉన్నత వేదిక ఇచ్చిన తీర్పు ద్వారా ఆ రెండు పక్షాల మధ్య న్యాయవిచారణను కూలదోసి, దానిని నిర్వీర్యం చేసే ప్రభావం ఉండదని పేర్కొంది.

అంతేకాక, ఒక సూత్రాన్ని తోసిపుచ్చడానికి మరియు తీర్పును తిప్పికొట్టడానికి మధ్య వ్యత్యాసం ఉందని అభిప్రాయపడింది. పార్టీల మధ్య తీర్పును ఉన్నత వేదిక ద్వారా చట్టం ద్వారా తెలిసిన లేదా గుర్తింపు పొందిన విధంగా రూపొందించాలి మరియు అధిగమించాలి. తదుపరి తీర్పు ద్వారా సూత్రాలను అతిక్రమించినంత మాత్రాన తీర్పులోని పక్షాలపై ఆ నిర్ణయం యొక్క బంధన ప్రభావాన్ని నీరుగార్చదు. ఉమాదేవి కేసులోని 54 వ పేరాలోని పరిశీలన వల్ల ఉమాదేవి కేసులో తీర్పుకు ముందు జారీ చేసిన ఆదేశాలను పాటించడానికి ఇతర కేసుల్లోని పక్షాలకు మినహాయింపు లేదని పేర్కొంది.

(డి) యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ మేజర్ ఎస్.పి.శర్మ (2014) 6 ఎస్.సి.సి 351 గురించి కూడా ప్రస్తావించవచ్చు, దీనిలో "సమర్థవంతమైన కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును పూచీకత్తు ప్రొసీడింగ్స్లో సవాలు చేయలేము, ఎందుకంటే అలా అనుమతించినట్లయితే గందరగోళం మరియు గందరగోళం ఏర్పడుతుంది మరియు ప్రొసీడింగ్ యొక్క ప్రామాణికతకు అర్థం ఉండదు" అని పేర్కొన్నారు. కోర్టు ముగింపు తీర్పులను పార్టీలు తిరిగి తెరవడం చట్టంలో అనుమతించబడదని, ఇది కోర్టు ప్రక్రియను దుర్వినియోగం చేయడమే కాకుండా న్యాయ పరిపాలనపై దీర్ఘకాలిక ప్రతికూల ప్రభావాన్ని చూపుతుందని పేర్కొంది.

(ఇ) ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును పునఃపరిశీలించాలని కోరినప్పుడు, రెండు పరిమితులు పాటించబడ్డాయి - ఒకటి న్యాయపరిధి మరియు మరొకటి స్వీయ-విధించబడింది. ఇదే విషయాన్ని నేచురల్ రిసోర్సెస్ అలోకేషన్ లో 2012 స్పెషల్ రిఫరెన్స్ నెం.1 లో డి.కె.జైన్, జె.ద్వారా ఈ క్రింది విధంగా వివరించారు.

"మొదటి పరిమితి ఏమిటంటే, ఈ కోర్టు నిర్ణయాన్ని ఆర్టికల్ 137 కింద లేదా క్యురేటివ్ పిటిషన్ కింద మాత్రమే సమీక్షించవచ్చు మరియు మరే విధంగానూ కాదు. పార్టీల మధ్య విభేదాలు నిర్ధారణ అయిన తర్వాత, కార్యనిర్వాహక డిక్రీని సమీక్షలో మాత్రమే తెరవవచ్చు. తీర్పును తోసిపుచ్చడం- ఒక ఉదాహరణగా- డిక్రీని తిరిగి తెరవదు.

రెండవ పరిమితి, న్యాయ క్రమశిక్షణ యొక్క స్వీయ-విధించిన నియమం ఏమిటంటే, ఒక చట్టపరమైన సమస్యపై కోర్టు యొక్క అభిప్రాయాన్ని తోసిపుచ్చడం అప్పీలులో కూర్చోవడంగా పరిగణించబడదు, కానీ ఇది అసాధారణ పరిస్థితులలో మాత్రమే చేయబడుతుంది, అంటే మునుపటి నిర్ణయం సరైన లేదా భౌతిక వాస్తవాలు లేనప్పుడు లేదా అది స్పష్టంగా తప్పు మరియు ప్రజావ్యతిరేకతను కలిగించే సామర్థ్యం ఉన్నట్లయితే."

"వాస్తవానికి, చట్టం యొక్క సూత్రాన్ని ఉల్లంఘించడం అప్పీలేట్ అధికార పరిధి యొక్క ఫలితం కాదు, కానీ దాని అంతర్లీన అధికారం యొక్క పర్యవసానం. ఒక లిస్ అంతర భాగాలకు వ్యతిరేకంగా మునుపటి ఆజ్ఞ ప్రభావితం కానంత వరకు ఈ అంతర్లీన అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు ".

(ఎఫ్) ఇంకా, ఈ కోర్టు యొక్క ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం చంద్రచూడ్, సి.జె. ఇన్ స్పెషల్ కోర్ట్స్ బిల్లు, 1978, ఆర్.ఇ (1979) 1 ఎస్.సి.సి 380 ద్వారా మాట్లాడుతూ, ఈ కోర్టు ఇప్పటికే నిర్ణయించిన ప్రశ్నను పునఃపరిశీలించడానికి మరియు అవసరమైతే గతంలో తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని తోసిపుచ్చడానికి ఎల్లప్పుడూ సిద్ధంగా ఉందని పేర్కొంది. కానీ భారత భూభాగంలోని అన్ని ఇతర న్యాయస్థానాలకు సంబంధించినంత వరకు, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 143 (1) ప్రకారం తన సలహా అధికార పరిధిని ఉపయోగించేటప్పుడు కూడా ఈ కోర్టు వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయానికి అవి కట్టుబడి ఉండాలి.

భారత రాజ్యాంగంలోని 137 వ అధికరణం ఆధారంగా ఈ కోర్టుకు స్టేర్ డెసిసిస్ సూత్రం వర్తించనప్పటికీ, ఈ కోర్టు తదుపరి తీర్పులో మునుపటి తీర్పును తోసిపుచ్చగలదు, కానీ అది తీర్పులోని సూత్రాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయదు. అంతేగాక, గతంలో ఇచ్చిన తీర్పును కొట్టివేస్తూ తదుపరి తీర్పు వెలువడే వరకు మిగిలిన అన్ని కేసుల్లోనూ ఇదే తీర్పును అనుసరించాల్సి ఉంటుంది.

(జి) పశ్చిమ బెంగాల్ వర్సెస్ కమల్ సేన్ గుప్తా (2008) 8 ఎస్ సిసి 612, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్ చట్టం, 1985 లోని సెక్షన్ 22 (3) సమీక్ష అధికారం నేపథ్యంలో పరిశీలనకు వచ్చాయి. పైన పేర్కొన్న చట్టం కింద ఏర్పాటైన ట్రిబ్యునల్ ఆర్డర్ ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీలో పేర్కొన్న అంశాల్లో ఏదైనా ఒకటి లభ్యమైతే తన ఉత్తర్వులను లేదా నిర్ణయాన్ని పునఃసమీక్షించుకునే హక్కు ఉందని పేర్కొంది. అలాంటప్పుడు గతంలో ఇచ్చిన తీర్పును పునఃసమీక్షించే ఉద్దేశ్యంతో రికార్డుల్లో కనిపించిన పొరపాటుగా పరిగణించవచ్చా అనే ప్రశ్నను హైకోర్టుల్లో భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతున్న నేపథ్యంలో పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ఈ అంశంపై భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతున్న నేపథ్యంలో లా కమిషన్

దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకుని ఆర్డర్ ఎక్స్ ఎల్ వీ3 రూల్ 1 సీపీసీకి సవరణ చేయాలని సూచించడంతో ఆర్డర్ ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 2 సీపీసీ తర్వాత వివరణను చేర్చారు. పై తీర్పులో ఈ క్రింది కేసులు ప్రస్తావించబడ్డాయి:

(i) హరి శంకర్ పాల్ వర్సెస్ అనంత్ నాథ్ మిట్టర్ 1949 ఎఫ్ సిఆర్ 36, ఫెడరల్ కోర్టు యొక్క ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల బెంచ్ తీర్పును పరోక్షంగా ప్రస్తావించారు, దీనిలో ఒక నిర్ణయం చట్టపరంగా తప్పుగా ఉంటే, సమీక్షకు ఆదేశించడానికి ఇది ఖచ్చితంగా ఆధారం కాదని గమనించబడింది. అంతేకాక, ఈ కేసును తప్పుగా నిర్ణయించి ఉంటే, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి కింద కోర్టు తన సమీక్షా అధికారాన్ని ఉపయోగించడాన్ని సమర్థించే రికార్డుల ముందు ఈ తప్పు స్పష్టంగా కనిపిస్తుందని భావించలేము.

(2) పారిసన్ దేవి వర్సెస్ సుమిత్రి దేవి (1997) 8 ఎస్ సిసి 715 పై కూడా రిలయన్స్ ఉంచబడింది మరియు తప్పుడు నిర్ణయానికి మరియు రికార్డు ముఖంపై కనిపించే దోషానికి మధ్య స్పష్టమైన వ్యత్యాసం ఉందని గమనించబడింది. మొదటిదాన్ని పై ఫోరం సరిదిద్దగలిగినప్పటికీ, రెండవది సమీక్షా అధికార పరిధిని ఉపయోగించడం ద్వారా మాత్రమే సరిదిద్దవచ్చు. రివ్యూ పిటిషన్ కు పరిమిత ప్రయోజనం ఉంటుంది మరియు "మారువేషంలో అప్పీలు"గా అనుమతించబడదు.

(iii) నలాఘర్ దేహతి కోప్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ సొసైటీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ బేలి రామ్ ఎఐఆర్ 1981 హెచ్ పి 1 కేసులో, హిమాచల్ ప్రదేశ్ హైకోర్టు యొక్క ఫుల్ బెంచ్ వివరణను పరిగణనలోకి తీసుకుంది మరియు తీర్పులో పేర్కొన్న అంశంపై సుప్రీంకోర్టు లేదా అదే కోర్టు యొక్క విస్తృత బెంచ్ యొక్క

తదుపరి తీర్పు విరుద్ధమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకుంది, ఇది కోరిన తీర్పు రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే తప్పు లేదా తప్పిదం కిందకు రాదని పేర్కొంది. సమీక్షించాల్సి ఉంది.

(iv) జ్ఞాన్ చంద్ర ద్వివేది వర్సెస్ 2 వ ఎడిజె, కాన్పూర్ ఎఐఆర్ 1987 ఆల్ 40 గురించి కూడా ప్రస్తావించారు, దీనిలో కేరళ హైకోర్టు మినహా దాదాపు అన్ని హైకోర్టులు ఒక తీర్పులోని ఒక అంశాన్ని మరొక కేసులో పై కోర్టు తదుపరి నిర్ణయం ద్వారా మార్చినట్లయితే, దానిపై ఏకాభిప్రాయంతో ఉన్నాయని గమనించారు. అదే తీర్పును పునఃసమీక్షించడానికి సరైన ప్రాతిపదికను ఇవ్వలేకపోయింది.

(5) సమీక్షా పిటిషనర్లు విశ్వసనీయత ఉంచిన నేతాజీ క్రికెట్ క్లబ్ (సుప్రా) గురించి ప్రస్తావిస్తూ, ఆ కేసులో సమీక్షా అధికార పరిధిని పరిగణనలోకి తీసుకోవడం, తరువాతి సంఘటన ఆధారంగా, ప్రత్యర్థి క్రికెట్ సంఘాల మధ్య వివాదానికి సంబంధించిన ఆ కేసు యొక్క వాస్తవాలకు మాత్రమే పరిమితం చేయబడిందని గమనించబడింది. అందువల్ల నేతాజీ క్రికెట్ క్లబ్ లో తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని సాధారణ నిష్పత్తిగా వర్తింపజేయలేమని అభిప్రాయపడింది.

పైన పేర్కొన్న తీర్పుల నుండి సూత్రాలను వివరించేటప్పుడు, తక్షణ కేసులకు సంబంధించిన ఈ క్రింది సూత్రాలు పునరుద్ఘాటించబడ్డాయి:

i) ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 CPC లో కనిపించే "ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం" అనే పదాన్ని ఆ నిబంధనలో పేర్కొన్న ఇతర కారణాల వెలుగులో అర్థం చేసుకోవాలి.

2) సమీక్షా అధికారం ముసుగులో తప్పు ఉత్తర్వు/నిర్ణయాన్ని సరిదిద్దడానికి వీల్లేదు.

(హెచ్) 18.08.2022 నాటి సివిల్ అప్పీళ్ల నంబర్లు 5503-5504 లో 2022 నాటి ఎస్ఎల్పీ (సి) నంబర్లు 9602- 9603 తో పాటు 2022 సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 5505 తో పాటు 2022 సివిల్ అప్పీల్ నెం.5505 లో ఎస్.ఎల్.పి(సి) నెం.11290 లో ఎస్.ఎల్.పి(సి) నెం.11290 కేసును ప్రస్తావించారు. నెకి ఎఐఆర్ 1922 పి.సి 112 మరియు మోరన్ మార్ బస్సెలియోస్ కాథలిక్స్ వర్సెస్ మోస్ట్ రెవరెండ్ మార్ పౌలోస్ అథనాసియస్ (సుప్రా) దీనిలో "ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసిలో కనిపించే ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం" అనే పదాలను "నియమంలో పేర్కొన్న వాటికి కనీసం సమానమైన ప్రాతిపదికపై తగిన కారణం" అని నిర్వచించారు. ఈ కేసులను ప్రస్తావిస్తూ, ఆర్డర్ XLVII రూల్ 1 సిపిసి కింద సమీక్ష అధికార పరిధిని ఉపయోగించడానికి ఒక ముఖ్యమైన సూత్రం ఏమిటంటే, సమీక్ష "ఏదైనా ఇతర తగిన కారణం" కోసం నిర్వహించబడుతుందని త్రిసభ్య ధర్మాసనం పునరుద్ఘాటించింది మరియు ఈ ప్రాతిపదిక యొక్క పరిధిని కనీసం నియమంలో పేర్కొన్న వాటికి సమానమైన ప్రాతిపదికపై తగిన కారణాన్ని సూచించడానికి కుదించింది.

(i) పైన పేర్కొన్న సందర్భంలో యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా వర్సెస్ సండూర్ మాంగనీస్ & ఐరన్ ఓర్స్ లిమిటెడ్ అండ్ ఓర్స్. (2013) 8 SCC 337 కూడా ప్రకటన చేయబడింది, దీనిలో సమీక్ష ఎప్పుడు నిర్వహించబడదు అనే దానిపై ఈ కోర్టు కొన్ని కారణాలను ఈ క్రింది విధంగా వివరించింది: -

"(1) ముగిసిన తీర్పులను తిరిగి తెరవడానికి పాత మరియు తోసిపుచ్చబడిన వాదనను పునరావృతం చేస్తే సరిపోదు.

(2) అనవసరమైన దిగుమతిలో చిన్న చిన్న పొరపాట్లు,

(iii) రివ్యూ ప్రొసీడింగ్స్ ను కేసు యొక్క అసలు విచారణతో సమానం చేయలేము,

(iv) క్రమం యొక్క ముఖంలో వ్యక్తమయ్యే భౌతిక దోషం, దాని దృఢత్వాన్ని దెబ్బతీస్తే లేదా న్యాయానికి విఘాతం కలిగిస్తే తప్ప సమీక్ష నిర్వహించబడదు.

(v) సమీక్ష అనేది ఒక తప్పుడు నిర్ణయాన్ని తిరిగి విని సరిదిద్దే ముసుగులో అప్పీలు కాదు, కానీ పేటెంట్ దోషానికి మాత్రమే ఉంటుంది.

(vi) ఈ అంశంపై కేవలం రెండు అభిప్రాయాలు ఉండే అవకాశం మాత్రమే సమీక్షకు ప్రాతిపదిక కాజాలదు.

(vii) రికార్డులో స్పష్టంగా కనిపించే దోషం, దానిని వెలికితీసి శోధించాల్సిన దోషం కాకూడదు.

(viii) రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యాలను ప్రశంసించడం పూర్తిగా అప్పీలేట్ కోర్టు పరిధిలో ఉంటుంది, దానిని రివ్యూ పిటిషన్ లో ముందుకు తీసుకురావడానికి అనుమతించబడదు, మరియు

(9) ప్రధాన విషయాన్ని వాదించే సమయంలో కోరిన ఉపశమనం తిరస్కరణకు గురైనప్పుడు సమీక్ష నిర్వహించడం సాధ్యం కాదు."

47. వాస్తవానికి, స్టేట్ ఆఫ్ హర్యానా వర్సెస్ జిడి గోయెంకా టూరిజం కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (2018) 3 ఎస్సిసి 585 కేసులో, ఎల్ఏ చట్టం, 2013 లోని సెక్షన్ 24 యొక్క వివరణపై విస్తృత ధర్మాసనానికి రిఫరెన్స్ చేయడంపై తుది నిర్ణయం తీసుకునే వరకు, హైకోర్టులు ఈ వివరణకు సంబంధించిన ఏ కేసును పరిష్కరించకూడదని ఈ కోర్టు ఆదేశించింది. అందువల్ల

21.02.2018 న ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలోని విస్తృత ధర్మాసనం తీర్పు వెలువరించే తేదీ వరకు అంటే 06.03.2020 మధ్య ఎల్ ఏ యాక్ట్ 2013 లోని సెక్షన్ 24(2) కింద తలెత్తే కేసులను విచారించవద్దని, ఎల్ ఏ యాక్ట్, 1894 కింద మాత్రమే భూసేకరణకు వర్తింపజేయాలని హైకోర్టులను అభ్యర్థించారు. 1894. అయితే ఈ కోర్టు లేదా హైకోర్టు జారీ చేసిన పైన పేర్కొన్న ఆదేశాలకు ముందు నిర్ణయించిన కేసులు లేదా పుణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో ఈ కోర్టు తీర్పు ఆధారంగా ఈ కోర్టు నిర్ణయించిన కేసులను ఆ కేసులకు పార్టీల మధ్య ఏ మాత్రం తీసిపోదు. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో తీర్పును కొట్టివేసిన తరువాత, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని విస్తృత బెంచ్ తీర్పు తరువాత ఇది ఒక ఉదాహరణగా దాని విలువను కోల్పోతుంది, అందువల్ల దీనిని ఒక ఉదాహరణగా పేర్కొనలేము.

48. అందువల్ల, XLVII రూల్ 1 సిపిసి యొక్క వివరణ యొక్క పరిధి మరియు పరిధిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఈ రివ్యూ పిటిషన్లు నిర్వహించబడవు మరియు ఈ కోర్టు యొక్క తీర్పు మరియు ఆదేశాలను సమీక్షించకూడదు మరియు రివ్యూ పిటిషన్లను కొట్టివేయవచ్చు.

49. పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పు తర్వాత దేశవ్యాప్తంగా వివిధ హైకోర్టుల్లో రిట్ పిటిషన్లు పరిష్కారమయ్యాయని, ఆ రిట్ పిటిషన్లు లేదా ఇంట్రా కోర్టు అప్పీళ్లలో ఇచ్చిన తీర్పులు తుది దశకు చేరుకున్నాయని, అందులోని పక్షాలకు కట్టుబడే అవకాశం ఉందని గుర్తుంచుకోవాలి. ఈ రివ్యూ పిటిషన్లను అనుమతించి, యథాతథంగా ఉంచితే పుణె మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ తీర్పును అనుసరించి రిట్ పిటిషన్లలో వివిధ హైకోర్టులు ఇచ్చిన తీర్పులను పునఃసమీక్షించాలని కోరుతూ వందలాది రివ్యూ పిటిషన్లు దాఖలవుతాయి. ఇది పండోరా బాక్స్ ను తెరుస్తుంది మరియు పార్టీల మధ్య నిర్ణయాల

యొక్క బంధన స్వభావాన్ని దెబ్బతీస్తుంది మరియు వ్యాజ్యంలో తుది సిద్ధాంతానికి విరుద్ధంగా ఉంటుంది.

50. ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర (సుప్ర) కేసులో ఇద్దరు గౌరవ న్యాయమూర్తుల్లో అత్యధికులు 217 వ పేరాలో పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో ఇచ్చిన తీర్పు, పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ను అనుసరించి తీసుకున్న ఇతర నిర్ణయాలను "ఈ నిర్ణయం ఆధారంగా తగిన సందర్భాల్లో సమీక్షించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి" అని అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీలోని విస్తృత ధర్మాసనం తీర్పులోని 365 వ పేరాలో గానీ, మరే ఇతర పేరాగ్రాఫ్లో గానీ పై అంశాలను పరిశీలించలేదు. వాస్తవానికి, ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన విస్తృత ధర్మాసనాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి కారణం, ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర కేసులో 2:1 మెజారిటీ పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఇన్క్యూరియం అని అభిప్రాయపడటం మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో నిర్ణయం ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం ద్వారా జరిగింది. అందువల్ల, ఎల్.ఎ చట్టం, 2013 లోని సెక్షన్ 24 (2) యొక్క వివరణకు సంబంధించిన చట్టం యొక్క సమస్యపై అధికారిక ప్రకటన చేయడానికి మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో నిర్ణయం యొక్క కరెక్టును ప్రశ్నిస్తూ ఈ కోర్టు జారీ చేసిన అనేక ఉత్తర్వులు ఉన్నందున, గౌరవ భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన విస్తృత ధర్మాసనాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఇప్పుడు ఐదుగురు న్యాయమూర్తులతో కూడిన విస్తృత ధర్మాసనం ఏకగ్రీవంగా ఇచ్చిన తీర్పు తెరపైకి వచ్చింది. ఏదేమైనా, ఈ తీర్పు యొక్క 365 పేరాగ్రాఫ్లో లేదా మరే ఇతర పేరాగ్రాఫ్లో, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లో నిర్ణయాన్ని మరియు పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ తరువాత తీసుకున్న అన్ని నిర్ణయాలను పునఃసమీక్షించాల్సిన అవసరం లేదు. పైన విపులంగా

చర్చించిన ఎక్స్ ఎల్ విఐఐ రూల్ 1 సిపిసి వివరణకు సంబంధించి అటువంటి సమీక్ష ఆమోదయోగ్యం కాదనే కారణంతో ఈ పరిశీలన స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వాస్తవానికి ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ శైలేంద్ర కేసులో మెజారిటీగా ఉన్న ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు ఎక్స్ ఎల్ వీఐఐ రూల్ 1 సీపీసీకి ఇచ్చిన వివరణను గమనించలేదు.

51. మరో అంశాన్ని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (08.02.2018 న నిర్ణయించబడింది) విషయంలో, దీనిని ఇండోర్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ (06.03.2020 న నిర్ణయించారు) ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం తోసిపుచ్చింది, కానీ తీర్పును 16.07.2020 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కూడా వెనక్కి తీసుకున్నారు. అదేవిధంగా, పూణే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ను అనుసరించి ఈ కోర్టు 31.08.2016 న ఇచ్చిన మరో తీర్పును ఇదే బెంచ్ 15.02.2022 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా రీకాల్ చేసింది. 08.02.2018 మరియు 31.08.2016 తేదీల నాటి ఈ ఉత్తర్వులు/తీర్పును ప్రస్తుత కేసుల్లో మాదిరిగానే రివ్యూ పిటిషన్ల నిర్వహణపై ఎటువంటి వాదనలు వినిపించకుండా, XLVII రూల్ 1 సిపిసి యొక్క వివరణను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండానే రీకాల్ చేయడం జరిగిందని నేను సూటిగా చెప్పగలను. XLVII రూల్ 1 CPC యొక్క వివరణ ఈ కేసుల్లో ఈ రివ్యూ పిటిషన్ల నిర్వహణకు అడ్డంకిగా ఉందని నేను కనుగొన్నాను. అందువల్ల సివిల్ అప్పీళ్లు/ స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లను మెరిట్ ఆధారంగా విచారించే ముందు గతంలో తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని పునఃసమీక్షించాలని ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

పుణె మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ను తప్పుగా నిర్ణయించారనే కారణంతో ఇండోర్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీలో తీర్పు తర్వాత ఇప్పటి వరకు రీకాల్ చేసిన అన్ని తీర్పులు, ఉత్తర్వులు కూడా పైన చేసిన చర్చ దృష్ట్యా చట్టానికి అనుగుణంగా లేవు.

52. పిటిషనర్లు పునఃసమీక్షించాలని కోరిన తీర్పులు/ఉత్తర్వులు చట్టరీత్యా ఆమోదయోగ్యం కాదని, కాలక్రమేణా వాస్తవ పరిస్థితులను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఎల్ఏ చట్టం 2013 లోని సెక్షన్ 24 పొదుపు క్లాజు స్వభావంలో ఉందని, దీనిని చదివితే స్పష్టమవుతుందని, ఎల్ఏ చట్టం 2013 లోని సెక్షన్ 24 లోని సబ్ సెక్షన్ 2 కు సంబంధించిన నిబంధన కూడా ఉందని పేర్కొన్నారు. సాధ్యమైనంత వరకు కొనుగోలును కాపాడుకోవడమే లక్ష్యం. ఈ నిబంధనను పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ కోర్టు కొన్ని కేసుల్లో ఏడాదిలోగా కొత్తగా భూసేకరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించే స్వేచ్ఛను పిటిషనర్లకు కల్పించింది, లేనిపక్షంలో భూమిని భూ యజమానులకు తిరిగి ఇచ్చేయాలని పేర్కొంది. ఎల్ ఏ 2013 చట్టంలోని సెక్షన్ 11 ప్రకారం నోటిఫికేషన్ జారీ చేయడం ద్వారా ఏడాది లోపు కొత్త భూసేకరణ చర్యలు చేపట్టకపోతే, అందులోని రివ్యూ పిటిషనర్లు భూమిని కలిగి ఉంటే, దాని భౌతిక స్వాధీనం అసలు భూ యజమానులకు తిరిగి ఇవ్వబడుతుంది.

53. ఈ పరిస్థితుల్లో రివ్యూ పిటిషనర్లు/దరఖాస్తుదారులకు ఇవ్వగలిగే ఏకైక ఉపశమనం ఎల్ఏ య్యాక్ట్, 2013 నిబంధనల ప్రకారం భూసేకరణను ప్రారంభించే కాలాన్ని నేటి నుంచి ఏడాది కాలానికి పొడిగించడం. అప్పటి వరకు, భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్న సంస్థ ఇప్పటికే స్వాధీనం చేసుకున్న లేదా లబ్ధిదారునికి అప్పగించిన సందర్భాల్లో, అది స్వాధీనం చేసుకున్న శరీరం లేదా లబ్ధిదారుని వద్ద యథాతథంగా కొనసాగుతుంది.

54. అందువల్ల రివ్యూ పిటిషనర్లు/ దరఖాస్తుదారులకు పరిమిత ఉపశమనం మాత్రమే ఇస్తున్నారు మరియు రివ్యూ పిటిషన్లలో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులు / ఉత్తర్వులను సమీక్షించడం లేదు. కొన్ని కేసుల్లో వీటిని దాఖలు చేయడంలో జాప్యం జరుగుతోంది. పునఃసమీక్షించాలని కోరిన తీర్పులు/ఉత్తర్వులను జారీ చేసిన తేదీ నుంచి సమయం గడుస్తుండటం, ఎల్ఏ చట్టం 2013 లోని సెక్షన్ 24(2) వివరణలో అనిశ్చితి, కొవిడ్-19 కారణంగా కొత్త భూసేకరణకు ఏడాది సమయం ఇవ్వడమే ఇందుకు కారణం. అందువల్ల, ఈ ఆలస్యాన్ని క్షమించవచ్చు.

55. జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల్లో అలాంటి ఆదేశాలేవీ ఇవ్వనప్పుడు, స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్లు కొట్టివేయబడినప్పుడు, పిటిషనర్లు సలహా ఇస్తే ఎల్ఏ చట్టం, 2013 ప్రకారం కొత్త సేకరణ చర్యలను ప్రారంభించే స్వేచ్ఛ ఉంది.

56. ఫలితంగా రివ్యూ పిటిషన్లను పై నిబంధనలు ప్రకారం పరిష్కరించారు.

ఖర్చులు లేవు.

నిధి జైన్ వ్యవహారాన్ని సీజేఐ ముందు ఉంచాలి.

(సహాయకారిగా : తమనా, ఎల్.సి.ఆర్.ఎ)